

Valsts kase

VALSTS PARĀDA VADĪBAS PĀRSKATS

Report on Central Government Debt Management

2016

Netradicionāli materiāli, filozofiskas tēmas, dzīvesziņa

Netradicionālu materiālu un oriģinālu tehnoloģiju izmantošana līdz ar filozofisku kategoriju aktualizēšanu ir raksturīga Latvijas kolekcijas monētām. Salīdzinājumā ar dzintaru cilvēka mūžs ir iss, tomēr tie abi sastapušies Baltijas jūras lieldāgā un nu arī "Dzintara monētā" (2010). "Laika monētās" (2004) zilais niobija diska centrs ar pulksteņa ciparnīcas atveidojumu aicina noteikt savu vietu laika dimensijā un iegravēt atmiņā īpašo mirkli. Palūkoties uz Zemi no malas kā nelielu dzīvības sēkliņu Visumā ļauj inovatīvā monētā "Zeme" (2016), kurā izmantots caurspīdīgais perlukors. Savukārt "Gadskārtu monētā" (2014) saule un ap to kārtotie četriem gadalaikiem raksturīgo lauku darbu veicēji un latviešu gadskārtu ieražu tēli mudina iekļauties dabas ritmā un ļauties tam kā radošas iedvesmas avotam.

Non-traditional materials, philosophical topics, wisdom of life

It is characteristic of collector coins of Latvia that they are made of innovative materials and by using original technologies; they also illuminate various philosophical categories. The life of a person is short in comparison to that of amber, yet both have met somewhere on the beach of the Baltic Sea and can now be found in the Amber Coin concept (2010). The blue niobium disc with a clock dial in the centre of the Coin of Time (2004) invites you to find your place in the time dimension and to mark the moments most special in your memory. The innovative coin The Earth (2016) with a transparent perlucor ring allows the Earth to be viewed as a small seed of life in the vast universe. The Sun surrounded by the images of four farm labourers all depicted in an activity typical for each season, as well as Latvian customs characteristic of the four seasons featured on the Coin of the Seasons (2014) encourage you to move in rhythm with the nature and to use it as a source of creative inspiration.

Latvijas naudas vēsture

2008. gadā "Latvijas monētā" tika istenota tēlnieka Teodora Zaļkalna 1922. gadā izlolotā 20 latu zelta monētas iecere (ģipsa modelis glabājās Latvijas Nacionālā vēstures muzeja fondos). "Latvijas monēta" un arī "Sudraba lasis" (2013), kas iemūžina sudrabā 1 lata apgrozības monētu, kļuva par Latvijas naudas vēstures zīmēm.

History of Latvian money

In 2008, the Coin of Latvia was released, cherishing the idea of a 20 lats gold coin that sculptor Teodors Zaļkalns devised in 1922 (the plaster model of the coin is in the archives of the National History Museum of Latvia). The Coin of Latvia and the Silver Salmon (2013), commemorating the 1 lats circulation coin in a silver collector coin, became landmarks of the history of Latvian money.

LATVIJAS KOLEKCIJAS MONĒTAS LATVIAN COLLECTOR COINS

Kopš 1993. gada Latvijas Banka mērķtiecīgi īsteno principu: Latvijas naudas zīme ir valsts kultūras sastāvdaļa. Nauda kā mākslas darbs visspilgtāk izpaužas dārgmetāla kolekcijas monētās, un nu jau to ir vairāk nekā 100 – sudrabā un zeltā kaltu stāstu par Latvijai būtiskām vēstures norisēm, personībām, vērtībām, dzīvesziņu un filozofiskām kategorijām. Inovatīva mākslinieciskā ideja, satura bagātība un izpildījuma kvalitāte ļauj saukt mūsu kolekcijas monētas par izcilām.

Brīvība un valsts, pagātne un šodiena

Latvijas valstiskums un neatkarīgas valsts atjaunošana ir viena no centrālajām kolekcijas monētu programmas tēmām. 1989. gada 23. augustā plkst. 19.00 aptuveni divi miljoni baltiešu sādēvās rokās 500 km garā ķēdē, kas uz 15 minūtēm savienoja Tallinu, Rīgu un Viļņu. Pēc 25 gadiem brīvības ideja spilgtu veidolu ieguva kolekcijas monētā "Baltijas ceļš" (2014). 2016. gadā izlaista pirmā monēta triju zelta monētu sērijā. "Zelta saktas. Ripsakta" atspoguļo 3.–4. gs. zemkopju sabiedrībā arvien lielāku nozīmi iegūstošo saules kultu un simbolizē rotāciju, dinamismu un nepārtrauktību, monētas otrai pusei iezīmējot šodienai raksturīgo virtuālo vidi.

Freedom and the state, past and present

The statehood of Latvia and restoration of independence are among the central themes of Latvian Bank's collector coin programme. On 23 August 1989 at 7 p.m., about two million residents of the Baltic States joined hands in a 500 km long human chain that connected Tallinn, Riga and Vilnius for 15 minutes. 25 years later, the idea of freedom was strikingly portrayed on the collector coin the Baltic Way (2014). In 2016, the first coin of a three gold coin series Gold Brooches was released. The Disc Fibula portrays the Sun cult that became increasingly important among farmers in the 3rd and 4th century. It symbolises rotation, dynamism and continuity, with the other side of the coin reflecting the virtual environment characteristic of today's world.

Since 1993, Latvian Bank has been consistently adhering to the principle that Latvian banknotes and coins are part of the national culture. Collector coins struck from precious metals most vividly present money as works of art; now there are over a hundred coins minted in silver and gold and telling the stories about historical events, personalities, values, worldly wisdom, and philosophical categories significant to Latvia. Innovative artistic ideas, rich content and quality execution make the collector coins truly outstanding.

Latvijas kultūras vērtības Latvijas kultūras kanonā

Būtiskas Latvijas kultūras vērtības līdz ar Latvijas naudas dizainu iekļautas Latvijas kultūras kanonā, kas nereti ir kolekcijas monētu ideju avots. Akanta vijums un engelis no Lestenes baznīcas altāra sudraba monētā ar zelta detaļām "Kurzemes barokss" (2014) iezīmē arhitektūras un dekoratīvās mākslas uzplaukumu Kurzemē 17. gs. beigās un 18. gs. sākumā. Porcelāna un fajansa trauku apgleznošanas darbnīcas "Baltars" sniegums rotāja Latvijas 20. gs. 20. gadu kultūrainavu: tēli piesātināti ar modernisma laikmetam un formu valodai piemītošām kubisma refleksijām, konstruktivismam raksturīgo vizuālo uzbūvi un Art Deco ritmiku. "Baltars" veikumu godina lēzena šķivja formā kalta kolekcijas monēta "Porcelāns" (2016) ar šķivja "Deja" attēlu (kompozīcijas autors Romans Suta; 1927). 2016. gadā tika atzīmēta Jaņa Rozentāla (1866–1916) 150 gadu jubileja. Cildinājums mākslinieka talantam ir kolekcijas monēta "Janis Rozentāls" (2016) ar simbolisma un jūgendstila sintēzē tapušās gleznas "Princese ar pērtiķi" (1913) atveidu.

Latvian cultural values in the Latvian Cultural Canon

The design of Latvian money has been included in the Latvian Cultural Canon along with other significant cultural values of Latvia, which often serve as a source of inspiration for collector coin artists. The pattern of acanthus leaves and the angel from the altar of the Lestene Church on the Baroque of Courland (2014) silver coin with gold details mark the upsurge of architecture and decorative art in Courland at the end of the 17th century and the beginning of the 18th century. The works of the porcelain and faience painting workshop "Baltars" adorned the cultural landscape of Latvia in the 1920s: the images are saturated with Cubist reflections characteristic of modernism and form language; the visual design is typical for Constructivism, and Art Deco rhythms dominate. The work of "Baltars" is honoured by collector coin "Baltars". Porcelain (2016) minted in the form of a shallow plate with the reproduction of plate "Dance" by Romans Suta (1927) on it. 2016 marked the 150th anniversary of Janis Rozentāls (1866–1916). The talent of this artist is celebrated by the collector coin Janis Rozentāls (2016), featuring painting "The Princess and the Monkey" (1913) as a synthesis of Symbolism and Art Nouveau.

Vairāk informācijas par kolekcijas monētām:
www.bank.lv.

More information about collector coins:
www.bank.lv.

Avots: Latvijas Banka.
Source: Latvian Bank.

SATURS

GADS SKAITĻOS	6
VALSTS KASES PĀRVALDNIKA IEVADVĀRDI	8
LATVIJAS EKONOMIKAS AKTUALITĀTES	10
LATVIJAS REPUBLIKAS KREDĪTREITINGS	14
VALSTS PARĀDA STRUKTŪRA	15
CENTRĀLĀS VALDĪBAS AIZŅĒMUMI	17
STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	24
VALSTS PARĀDA PORTFEĻA VADĪBA	25
VALSTS AIZDEVUMI	26
VALSTS GALVOJUMI	27
KONTAKTI	28

TABLE OF CONTENTS

YEAR IN NUMBERS	6
FOREWORD BY THE TREASURER	8
LATVIA'S ECONOMICAL ACTIVITIES	10
CREDIT RATING OF THE REPUBLIC OF LATVIA	14
CENTRAL GOVERNMENT DEBT STRUCTURE	15
CENTRAL GOVERNMENT BORROWING	17
INTERNATIONAL COOPERATION	24
GOVERNMENT DEBT PORTFOLIO MANAGEMENT	25
STATE LOANS	26
STATE GUARANTEES	27
CONTACTS	28

SAĪSINĀJUMI

ASV Amerikas Savienotās Valstis	FM Finanšu ministrija	R&I Japānas reitingu aģentūra <i>Rating and Investment Information, Inc.</i>
CaR <i>Cost-at-risk</i> modelis, izmaksu un procentu likmju iespējamā svārstīguma riska mērs	IKP Iekšzemes kopprodukts	S&P Starptautiskā reitingu aģentūra <i>S&P Global</i>
EK Eiropas Komisija	LB Latvijas Banka	Stratēģija Valsts parāda vadības stratēģija
ES Eiropas Savienība	Moody's Starptautiskā reitingu aģentūra <i>Moody's Investors Service</i>	Starptautiskā aizņēmuma programma 2008. gada beigās noslēgtā vienošanās ar starptautiskajām finanšu institūcijām (SVF, EK, Pasaules Banku, ERAB) un citiem aizdevējiem (Ziemeļvalstis, Igaunija, Čehija un Polija) par finansiālu atbalstu Latvijai ekonomiskās krīzes pārvarēšanai
EURIBOR Starptanku likme, kas atspoguļo objektīvu naudas cenu tirgū	PD Primārie dīleri, piedalās valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā izvietojumā un citos valsts iekšējā aizņēmuma darījumos. Šobrīd primārie dīleri ir ABLV Bank, Citadele banka, DNB banka, SEB banka un Swedbank.	
Fitch Starptautiskā reitingu aģentūra <i>Fitch Ratings</i>		

MĒRVIENĪBAS

EUR <i>euro</i> , oficiālā Eiropas Monetārās Savienības naudas vienība	USD ASV dolārs, oficiālā ASV valūta
---	--

PIEZĪME

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Skaitļu noapaļošanas rezultātā komponentu summa var atšķirties no kopsummas. "0" – rādītājs ir zem 0,5, bet lielāks par 0, vai arī aprēķina rezultāts ir 0.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā.

ISBN 978-9934-8586-1-1

ABBREVIATIONS

USA United States of America	MoF Ministry of Finance	S&P International rating agency <i>S&P Global</i>
CaR <i>Cost-at-risk</i> model, measure of risks of the potential volatility of costs and interest rates	GDP Gross domestic product	Strategy Central Government Debt Management Strategy
EC European Commission	BoL Bank of Latvia	International loan program The agreement made with the international financial institutions (IMF, EC, World Bank, EBRD) and other lenders (Sweden, Norway, Denmark, Finland, Estonia, Czech Republic and Poland) at the end of 2008 on financial aid to Latvia for overcoming the economic crisis.
EU European Union	Moody's International rating agency <i>Moody's Investors Service</i>	
EURIBOR Euro Interbank Offered Rate	PD Primary dealers. Current primary dealers are ABLV Bank, Citadele banka, DNB banka, SEB banka and Swedbank.	
Fitch International rating agency <i>Fitch Ratings</i>	R&I Japanese rating agency <i>Rating and Investment Information, Inc.</i>	

UNITS OF MEASURE

EUR <i>euro</i> , official currency of the European Monetary Union	USD United States dollar, official currency of the United States
---	---

NOTE

© Reference to the Treasury data compulsory when reproduced.

Figures may not sum due rounding. "0" – the indicator is below 0.5 but over 0, or the result of the computation of the indicator, is 0.

The data included in this publication may be clarified in subsequent publications. The Treasury bears no responsibility for losses incurred as a result of using this publication.

ISBN 978-9934-8586-1-1

GADS SKAITĻOS

	Rādītājs	2015.gads	2016.gads
Ekonomiskā situācija	IKP (faktiskajās cenās), milj. EUR	24 368,3	25 018,2
	Pieaugums faktiskajās cenās, %	3,1	2,7
	Pieaugums salīdzināmajās cenās, %	2,7	2,0
	Patēriņa cenu indekss (decembris pret decembri), %	0,3	2,2
	Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	0,2	0,1
	Reģistrētais bezdarba līmenis (decembris), %	8,7	8,4
	Maksājumu bilances tekošā konta deficīts, milj. EUR	-299,5	-369,5
	% no IKP	-1,2	-1,5
	Valsts finanses	Valsts konsolidētā budžeta finansiālā balance, milj. EUR ¹	-346,8
% no IKP ¹		-1,4	-0,6
Vispārējās valdības parāds, milj. EUR		8 871,7	10 038,3
% no IKP		36,4	40,1
Valdības parāds, milj. EUR ¹		8 412,0	9 702,3
% no IKP ¹		34,5	38,8
Valsts vērtspapīru iekšējās izsolēs piesaistītais finansējums, milj. EUR		493,3	598,2
Aizņēmumi starptautiskajos tirgos, milj. EUR		1 050,0	1 300,0
Izsniegtie valsts budžeta aizdevumi, milj. EUR		244,4	179,9
Izsniegto valsts galvojumu atlikums, milj. EUR		426,3	432,9

¹ Atbilstoši nacionālajai naudas plūsmas metodoloģijai (kopā ar daļēji no valsts budžeta finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm)

Avots: Centrālā statistikas pārvalde, Nodarbinātības valsts aģentūra, LB, FM, Valsts kase, EUROSTAT

YEAR IN NUMBERS

	Indicator	2015	2016
Economic situation	GDP (actual prices), million EUR	24 368.3	25 018.2
	Increase in actual prices, %	3.1	2.7
	Increase in comparable prices, %	2.7	2.0
	Consumer price changes (December on December), %	0.3	2.2
	Consumer price changes (year on year), %	0.2	0.1
	Registered unemployment level (December), %	8.7	8.4
	Balance of payments current account, million EUR	-299.5	-369.5
	% of GDP	-1.2	-1.5
	Public finance	Consolidated budget financial balance, million EUR ¹	-346.8
% of GDP ¹		-1.4	-0.6
General government debt, million EUR		8 871.7	10 038.3
% of GDP		36.4	40.1
Central government debt, million EUR ¹		8 412.0	9 702.3
% of GDP ¹		34.5	38.8
Gross borrowing in government domestic securities auctions, million EUR		493.3	598.2
Borrowing in international markets, million EUR		1 050.0	1 300.0
Issued state budget loans, million EUR		244.4	179.9
Outstanding state guarantees, million EUR	426.3	432.9	

¹ According to national methodology

Source: Central Statistical Bureau, Employment State Agency, BoL, MoF, the Treasury, EUROSTAT

VALSTS KASES PĀRVALDNIKA

IEVADVĀRDI

FOREWORD BY THE TREASURER

2016. gadā Latvijas ekonomika turpināja attīstīties. Latvijas tautsaimniecības kopējā izaugsme sasniedza 2 % pieaugumu, pārsniedzot Eiropas Savienības vidējo izaugsmes rādītāju 1,8 %. Neskatoties uz investīciju kritumu, ko ietekmēja Eiropas Savienības fondu finansējuma ieplūšanas tautsaimniecībā kavēšanās, ekonomisko izaugsmi pozitīvi ietekmēja privātā patēriņa un eksporta pieaugums, kur liela nozīme ir bijusi apstrādes rūpniecības izlaides pieaugumam 5,6 %. Straujā ekonomiskā izaugsme gada beigās ļauj sagaidīt strauju izaugsmes pieaugumu 2017. gadā. Nozīmīgs notikums 2016. gadā bija iestāšanās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) 1. jūlijā.

2016. gadā kredītreitings stabili saglabājās A reitingu grupā, kas nodrošināja arī turpmāku aizņēmumu izmaksu pazemināšanos. Latvija tiek vērtēta kā labas kvalitātes un uzticama emittents, kas atspoguļojas arī zemajās starptautiskā aizņēmuma procentu likmēs.

2016. gadā Latvija veica divas etalona apjoma ilgtermiņa emisijas. 2016. gada maijā Latvija emitēja uz to brīdi garākā termiņa 20 gadu obligācijas 650 milj. EUR apmērā ar fiksēto procentu (kupona) likmi 1,375 % gadā (ienesīgums 1,514 %). Sasniegtais likmju līmenis un pieprasījums pēc šāda termiņa obligācijām apliecina starptautisko investoru augsto novērtējumu Latvijas kredītspējai. Interesi par obligāciju galvenokārt izrādīja investori, kas parasti iegādājas augstas kvalitātes vērtspapirus. 2016. gada septembrī Latvija emitēja otru obligāciju ar termiņu 10 gadi 650 milj. EUR apmērā ar fiksēto ienākumu (kupona) likmi 0,375 % gadā (ienesīgums 0,456 %), kas bija vēsturiski zemākā procentu likme 10 gadu termiņam starptautiskajos finanšu tirgos piesaistītiem resursiem.

In 2016, Latvia's economy continued to grow. The overall growth of the Latvian economy reached 2 %, outpacing the European Union average growth rate of 1.8 %. Notwithstanding the drop in investments as a result of delayed inflows in the economy of European Union fund financing, a positive impact on economic growth was created by the increase in private consumption and exports, where an important role was played by 5.6 % higher output of the manufacturing sector. The strong economic growth at the end of the year gives expectations of a sharp increase in growth in 2017. In 2016, an important event was the accession to the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) on 1 July.

In 2016, the credit rating remained stable in the "A" rating group, ensuring a continued reduction of the borrowing costs. Latvia is evaluated as a good quality and reliable issuer, which is also reflected by the low international borrowing rates.

In 2016, Latvia made two benchmark size long-term issues. In May 2016, Latvia made the longest term, 20-year, bond issue at that time of EUR 650 million with a fixed annual interest (coupon) rate of 1.375 % (yield 1.514 %). The rate level achieved and the demand for such bond maturity demonstrate the high rating of Latvia's creditworthiness by international investors. The bonds mainly attracted investors who traditionally purchase high-quality securities. In September 2016, Latvia issued a second 10-year bond tranche of EUR 650 million with a fixed annual interest (coupon) rate of 0.375 % (yield 0.456%), locking in the historically lowest 10-year interest rate for funds raised on international financial markets.

2016. gadā Valsts kase iekšējā tirgū turpināja organizēt regulāras valsts vērtspapīru izsoles, lai pārfinansētu iekšējo īstermiņa parādu. 2016. gada sākumā tika ieviests jauns vērtspapīru veids – 3 nedēļu valsts parādzīmes. Tāpat, lai nodrošinātu resursus valsts budžeta pamata finansēšanai, tika uzsāktas divas jaunas obligāciju programmas – 3 gadu un 5 gadu obligācijas. 2016. gadā izsolēs likmes sasniedza jaunus vēsturiski zemākos līmeņus – negatīvas likmes sākotnējā izvietojumā tika noteiktas ne tikai parādzīmēm, bet pirmo reizi arī 3 gadu obligācijām. 2016. gada oktobrī tika izsolītas Latvijas valsts obligācijas ar dzēšanu 2019. gada februārī. Konkurējošajā daudzceņu izsolē bija fiksēta vidēja svērtā peļņas gada likme -0,055%, kas ir zemākā likme Latvijas valsts obligāciju izsoļu vēsturē. Negatīvas likmes obligāciju izsolēs tika novērotas arī 2016. gada septembrī un decembrī.

Kopumā Latvija 2016. gadā nostiprināja savas pozīcijas starptautiskajos finanšu tirgos kā regulārs eirozonas emittents. Gan iekšējā, gan ārējā finanšu tirgū veikti aizņēmumi ar vēsturiski zemākajām procentu likmēm, kas norāda, ka Latvija starptautiskajos finanšu tirgos nostiprina savu reputāciju kā augstas kvalitātes vērtspapīru emittents.

In 2016, the Treasury continued to organise regular auctions of government securities on the domestic market with a view to refinancing domestic short-term debt. In early 2016, a new type of security, 3-week T-bills, was introduced. Two new bond programmes were launched to provide resources for basic funding of the state budget: 3-year and 5-year bonds. In 2016, auction rates reached new historically low levels: negative rates at primary auctions were set not only for T-bills, but, for the first time, also for 3-year bonds. In October 2016, Latvian government bonds maturing in February 2019 were auctioned. A competitive multi-price auction set the weighted average annual return rate at -0.055 %, the lowest in the history of Latvian government bond auctions. Negative rates were also observed at bond auctions in September and December 2016.

Overall, in 2016, Latvia strengthened its position on international financial markets as a regular euro-area issuer. Borrowings at historically low interest rates were made on

both internal and external financial markets, which indicates that Latvia is strengthening its reputation as a high-quality issuer of securities on international financial markets.

KASPARS ĀBOLIŅŠ

VALSTS KASES PĀRVALDNIKS/ THE TREASURER

LATVIJAS EKONOMIKAS AKTUALITĀTES

DEVELOPMENTS IN THE LATVIAN ECONOMY

LATVIJAS EKONOMIKA TURPINA AUGT

Pēc ievērojamās Latvijas ekonomikas izaugsmes tempu palēnināšanās 2016. gada 3. ceturksnī Latvijas IKP gada griezumā 2016. gada 4. ceturksnī pieaudzis līdz 2,6 %, kas ir straujākais

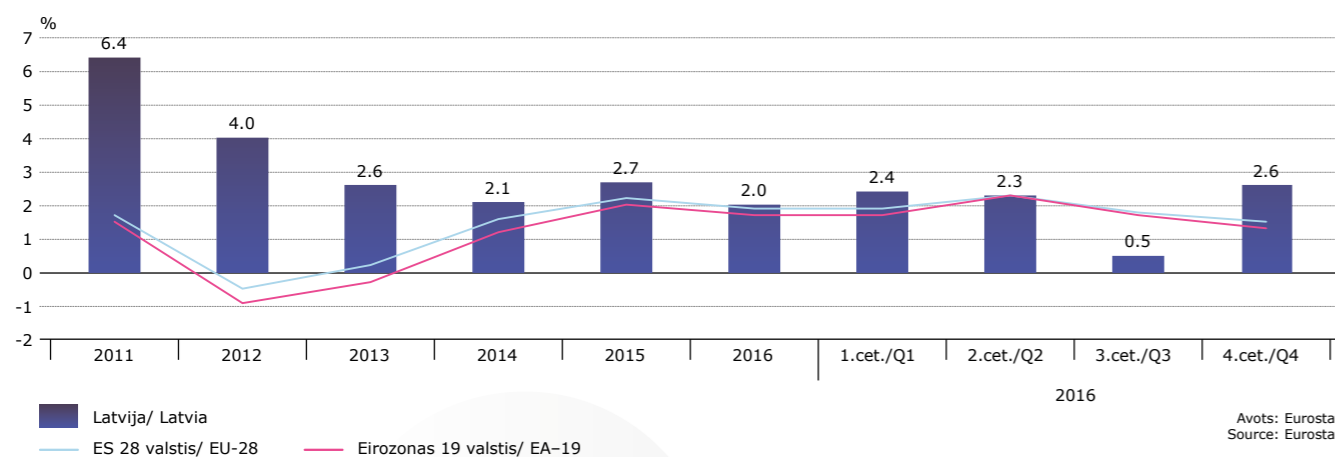
pieaugums pēdējā gada laikā. Latvijas tautsaimniecības kopējā izaugsme 2016. gadā sasniedza 2 %, kas ir zemāka par 2015. gadā uzrādītajiem 2,7 %.

Latvijas ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos 2016. gadā noteica investīciju kritums par 11,5 %, ko ietekmēja ES fondu līdzekļu apguves kavēšanās gada pirmajā pusē un, attiecīgi, straujš būvniecības nozares kritums par 17,9 %. Savukārt privātais patēriņš joprojām saglabājās augsts. Strauju pieauguma tempu gadā kopumā uzrādīja sabiedriskais patēriņš. Eksporta izaugsmi veicināja uz eksportu orientētā apstrādes rūpniecība, pērn gada griezumā nozares pievienotajai vērtībai palielinoties par 5,6 % un tādējādi nodrošinot lielāko devumu IKP pieaugumā. Nozaru griezumā būtiska nozī-

me ekonomikas izaugsmē 2016. gadā bija arī tirdzniecībai (3,3 %), valsts pārvaldei un aizsardzībai (3,9 %), kā arī ieguves rūpniecībai, elektroenerģijai, gāzes un ūdens apgādes sektoram (5,3 %). Tādējādi rūpniecība ir nozare, kurai 2016. gadā bija lielākā nozīme Latvijas ekonomikas kopējā izaugsmē, kompensējot būvniecības nozares straujo kritumu.

Straujā ekonomiskā izaugsme 2016. gada 4. ceturksnī, investīciju aktivizēšanās un ekonomikas izaugsme Latvijas tirdzniecības partnervalstīs, ļauj sagaidīt būtisku izaugsmes paaugstināšanos arī 2017. gadā, un saskaņā ar aktuālajām FM prognozēm IKP pieaugums 2017. gadā varētu sasniegt 3,2 %.

IKP pieaugums (% , pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu)
GDP growth (% of previous year corresponding period)

LATVIAN ECONOMY CONTINUES ITS GROWTH

After the considerable slowdown of economic growth in Latvia in the 3rd quarter of 2016, in the 4th quarter Latvian GDP in annual terms increased 2.6%, which is the fastest growth over the last year. The overall growth of the Latvian economy reached 2% in 2016, which is lower than the 2.7% reported in 2015.

The slowdown of economic growth in Latvia in 2016 was determined by a drop in investments of 11.5% due to the delay in absorbing EU funds during the first half of the year, and consequently, a sharp 17.9% decline in the construction sector. Private con-

sumption, by contrast, remained high, while public consumption showed rapid growth throughout the year. Export growth was supported by export-oriented manufacturing industry, where added value in annual terms increased by 5.6% ensuring the largest contribution to GDP growth. Sectors essential for economic growth in 2016 were trade (3.3%), public administration and defence (3.9%), as well as the mining industry, electricity, gas and water supply (5.3%). Consequently, the industrial sector played the strongest role in the growth of the Latvian economy in 2016, offsetting the collapse of the construction sector.

The rapid economic growth in the 4th quarter of 2016, increase in in-

vestments, and economic growth in Latvian partner countries give expectations of significant growth also in 2017, and according to current MoF forecasts GDP growth in 2017 is likely to reach 3.2%.

VALSTS BUDŽETA IZPILDES TENDENCES

Valsts kases operatīvie dati atbilstoši naudas plūsmas metodoloģijai liecina, ka konsolidētajā kopbudžetā 2016. gadā izveidojās deficīts 101,7 milj. EUR apmērā, kas ir aptuveni -0,4 % no IKP, tai skaitā valsts konsolidētajā budžetā deficīts bija 158,6 milj. EUR (kas ir par 188,2 milj. EUR mazāk, salīdzinot ar 2015. gadu), savukārt pašvaldību konsolidētajā budžetā bija pārpalikums 56,9 milj. EUR (salīdzinājumā ar 2015. gadu pašvaldību budžeta bilance uzlabojusies par 82,3 milj. EUR).

Konsolidētā kopbudžeta deficīta līmenis ir bijis ievērojami zemāks kā 2015. gadā, kad deficīts bija 373,5 milj. EUR, kā arī zemāks par 2013. un 2014. gados novēroto (attiecīgi 127,6 un 397,3 milj. EUR).

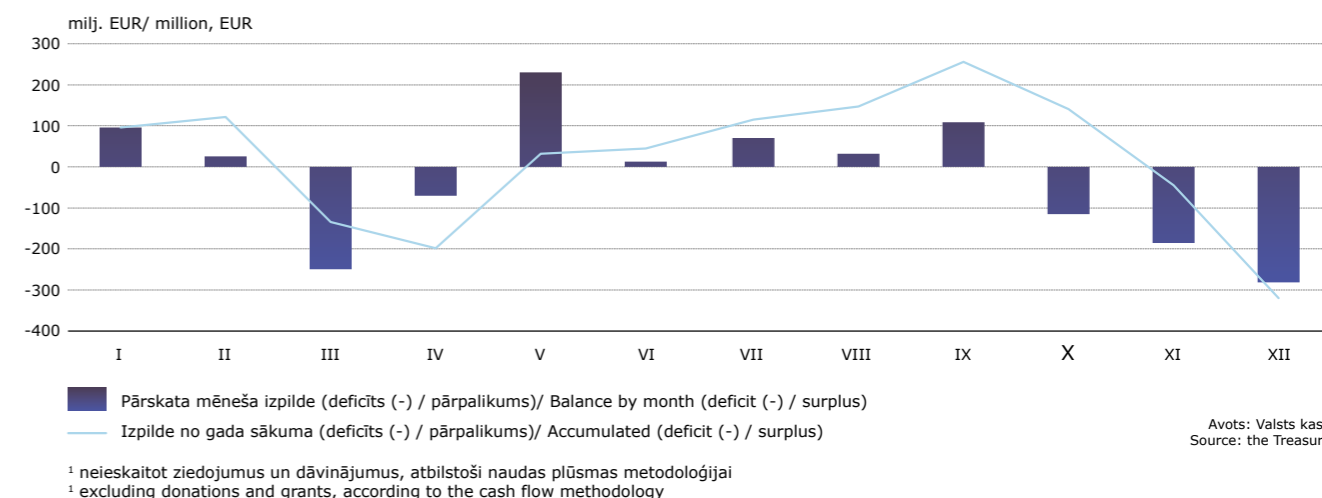
Konsolidētā kopbudžeta kopējie ieņēmumi 2016. gadā bija 9,1 mljrd. EUR, kas ir par 247,3 milj. EUR jeb 2,8% lielāki kā 2015. gadā. Lielāko ieņēmumu pieaugumu nodrošināja nodokļu ieņēmumi, kas salīdzinājumā ar 2015. gadu ir pieauguši par 416,9 milj. EUR jeb 6%, savukārt ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi samazinājušies par 254,9 milj. EUR jeb 25,4%. Konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2016. gadā

sasniedza 9,2 mljrd. EUR, kas ir par 23,2 milj. EUR mazāk kā 2015. gadā. Kopējais izdevumu kritums skaidrojams ar mazākiem kapitālajiem izdevumiem. Kapitāla izdevumi, salīdzinot ar 2015. gadu, samazinājušies par 256,4 milj. EUR. Galvenokārt lēnāka kā plānots ES fondu projektu uzsākšanas dēļ.

INFLĀCIJA

Patēriņa cenas 2016. gada decembrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada decembri, pieauga par 2,2 %, strauji palielinoties gan preču, gan pakalpojumu cenām – attiecīgi par 1,7 % un 3,4 %.

Valsts konsolidētā budžeta izpilde¹
Central Government Consolidated Budget¹

TRENDS IN CENTRAL GOVERNMENT BUDGET EXECUTION

The preliminary data of the Treasury according to the cash flow methodology shows that in 2016 the consolidated budget went into a deficit of EUR 101.7 million, which is around -0.4% of GDP, whereby the deficit of the central government amounted to EUR 158.6 million (EUR 188.2 million less compared to 2015), while the local government recorded a surplus of EUR 56.9 million (compared to 2015, the local government budget balance improved by EUR 82.3 million).

The consolidated budget deficit was significantly lower than in 2015 (EUR 373.5 million) and that observed

in 2013 and 2014 (EUR 127.6 million and EUR 397.3 million respectively).

In 2016, total revenue of the consolidated budget amounted to EUR 9.1 billion, which is a EUR 247.3 million or 2.8% increase over 2015. The largest increase in revenue came from tax revenue which compared to 2015 increased by EUR 416.9 million or 6%, while foreign financial assistance revenue decreased by EUR 254.9 million or 25.4%. In 2016, consolidated budget expenditure amounted to EUR 9.2 billion, which is a decrease by EUR 23.2 million compared to 2015. The overall decrease in expenditure can be explained by lower capital expenditure. Compared to 2015, capital expenditure decreased by EUR 256.4 million, mainly due to

the slower than planned launch of EU funds' projects.

INFLATION

Compared to the preceding year, in December 2016 consumer prices increased by 2.2% due to the rapid growth of both goods and service prices by 1.7% and 3.4% respectively. Consequently, the average inflation in 2016 was 0.1%, corresponding to the forecasted level by the MoF.

In 2016, price fluctuations were mainly explained by developments in worldwide commodity markets. The sharp drop in oil prices at the beginning of the year significantly lowered fuel, thermal

Līdz ar to 2016. gada vidējā inflācija bija 0,1 %, kas atbilst FM prognozētajam līmenim.

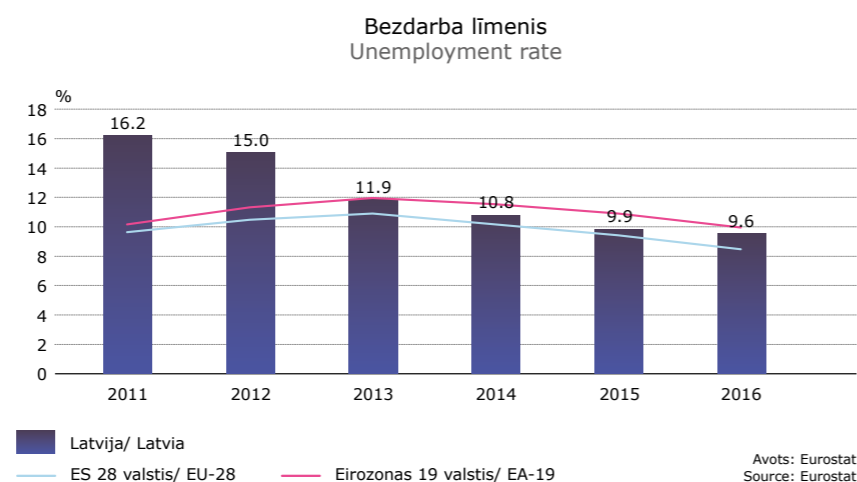
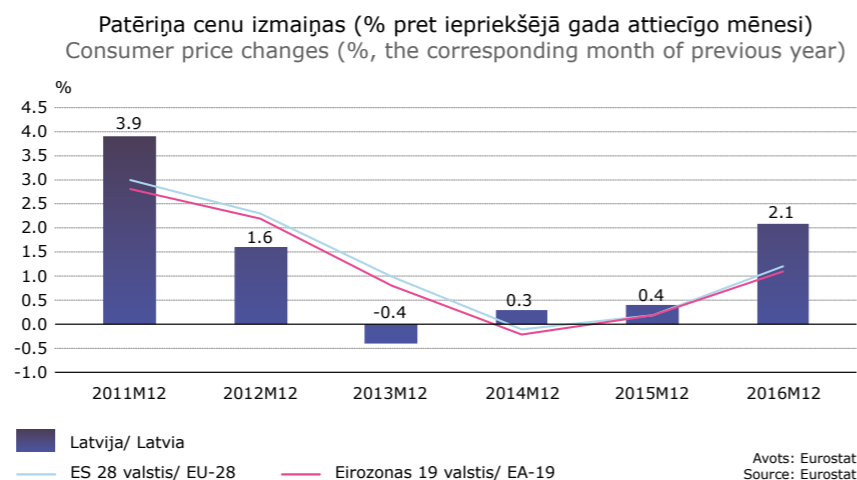
2016. gadā cenu svārstības galvenokārt izskaidroja norises pasaules izejvielu tirgos. Straujš naftas produktu cenu kritums gada sākumā būtiski pazemināja degvielas, siltumenerģijas un gāzes cenu Latvijā. Taču tikpat straujš pārtikas cenu kāpums gada nogalē ne daudz kompensēja ar energoresursiem saistīto preču un pakalpojumu cenu kritumu. Papildus tam inflāciju paaugstināja būtisks ūdensapgādes un citu ar mājokli saistīto pakalpojumu cenu kāpums, sākot ar 2016. gada jūliju, ko ietekmēja mājokļa apsaimniekošanas pakalpojumu sadārdzināšanās saistībā ar 21 % PVN likmes piemērošanu namu apsaimniekotājiem.

Saskaņā ar FM prognozēm 2017. gadā inflācija pieaugs līdz 2,3%.

BEZDARBA LĪMENIS

Saskaņā ar darbaspēka apsekojuma datiem bezdarba līmenis Latvijā 2016. gadā nedaudz pazeminājās, veidojot 9,6 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, kas ir par 0,3 procentpunktiem mazāk nekā

2015. gadā. Reģistrēto bezdarbnieku skaits 2016. gada laikā sarucis par 4,2% - līdz 78,4 tūkstošiem decembra beigās. Savukārt nodarbināto iedzīvotāju skaits, saskaņā ar darbaspēka apsekojuma datiem, 2016. gadā bijis par 0,3 % mazāks nekā attiecīgajā laika posmā pirms gada, veidojot

energy and gas prices in Latvia. An equally sharp increase in food prices towards the end of the year slightly offset the drop in prices of goods and services dependent on energy resources. In addition, inflation increased due to the significant price growth of water supply and other services related to housing from July 2016, affected by the rise of housing management prices as a result of the application of a 21% VAT rate to building managers.

According to the MoF forecasts, inflation is expected to increase to 2.3% in 2017.

UNEMPLOYMENT RATE

The unemployment rate in Latvia declined slightly in 2016, and according to a labour force survey constituted 9.6% of the economically active population, which is 0.3 percentage points lower compared to 2015. In 2016, the number of registered unemployed people decreased by 4.2% to 78.4 thousand at the end of December. At the same time, according to Labour Force Survey data, in 2016 the number of employed persons was 0.3% lower

compared to the corresponding period a year ago, constituting 893.3 thousand. In 2016, new jobs were mainly created in the sectors of information and communication technology and administrative services, where the number of posts occupied during three quarters of 2016 was on average 9.5% and 5.5% higher than a year ago. The number of jobs in the construction sector, in turn, dropped in three quarters of 2016 by 12.7%.

BALANCE OF PAYMENTS

In December 2016, the balance of payments current account surplus of Latvia continued its growing trend to reach EUR 99.1 million. This is about EUR 36.7 million more than the preceding month, while in December 2015 the current account deficit was EUR 34.7 million.

In 2016, the current account was

893,3 tūkstošus. Jaunas darba vietas 2016. gadā galvenokārt veidojušās informācijas un komunikāciju tehnoloģijas pakalpojumu, kā arī administratīvo pakalpojumu nozarēs, kur aizņemto darba vietu skaits 2016. gada trīs ceturkšņos bijis vidēji par 9,5 % un 5,5 % lielāks nekā pirms gada. Darba vietas būvniecībā 2016. gada trīs ceturkšņos savukārt pazeminājās par 12,7 %.

MAKSĀJUMU BILANCE

Latvijas maksājumu bilances tekošā konta pārpalikums 2016. gada decembrī turpināja paaugstināties, sasniedzot 99,1 milj. EUR. Tas ir par 36,7 milj. EUR vairāk nekā iepriekšējā mēnesī, savukārt pirms gada – 2015. gada decembrī tekošajā kontā bija 34,7 milj. EUR deficīts.

2016. gadā tekošajā kontā bija 369,5 milj. EUR pārpalikums (1,5% no IKP), salīdzinot ar 188,9 milj. EUR deficītu 2015. gadā. 2016. gadā tekošā konta bilances uzlabošanās nodrošināja galvenokārt preču konta deficīta samazināšanās par 299,9 milj. EUR, preču eksportam samazinoties mazāk nekā importa. Savukārt pakalpojumu konta pārpalikuma pieaugums tekošā konta bilanci uzlaboja par 112,5 milj. EUR. Ārvalstniekiem sniegto pakalpojumu vērtība 2016. gadā bija par 204,7 milj. EUR jeb par 5 % lielāka nekā pirms gada.

running EUR 369.5 million surplus (1.5% of GDP) compared to a EUR 188.9 million deficit in 2015. In 2016, improvement of the current account balance was mainly ensured by a decrease in the goods account deficit by EUR 299.9 million due to export volumes declining less than imports. The increase in the services account surplus improved the current account balance by EUR 112.5 million. The value of services provided to foreign nationals in 2016 was EUR 204.7 million or 5% higher than a year ago.

ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS (ĀTI)

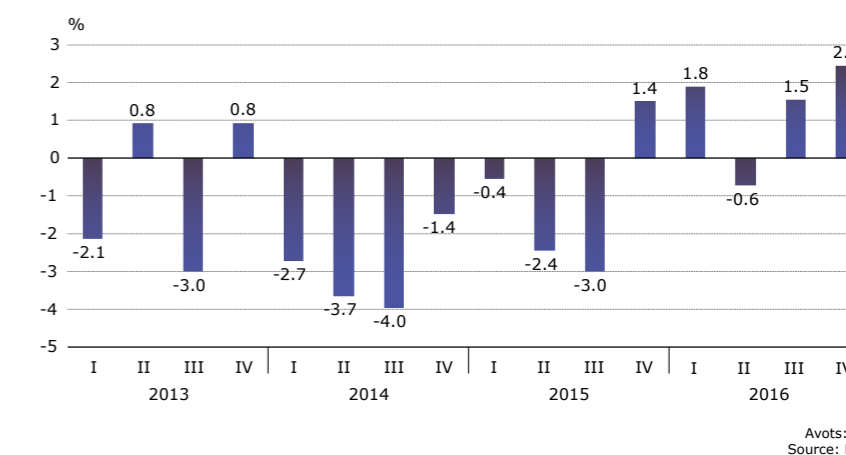
2016. gadā ĀTI Latvijā sasniedza 0,5 % no IKP. Lielākās ĀTI ieplūda vairumtirdzniecības, mazumtirdzniecības, kā arī automobiļu un motociklu remonta, transporta un uzglabāšanas un informācijas un komunikāciju pakalpojumu jomā. Lielākās ĀTI bija no Luksemburgas, Krievijas un Austrijas.

Salīdzinot ĀTI Latvijā 2016. gadā ar iepriekšējā gada datiem, vērojams ĀTI samazinājums. Tomēr tas skaidrojams ar 2016. gada 1. un 2. ceturk-

snī notikušo AS "Swedbank" grupas kapitāla struktūras optimizāciju, kas ietekmēja ĀTI Latvijā pazeminājumu.

Neskatoties uz šo, ĀTI Latvijā 2016. gada kopumā vērtējamas pozitīvi, jo 2016. gada 1. un 2. ceturksnī tās būtu līdzvērtīgas ieplūdēm konkrētajos ceturkšņos iepriekšējos divos gados, savukārt 3. un 4. ceturksnī ĀTI Latvijā ieplūda attiecīgi 3,6% no IKP un 2,4% no IKP, kas ir vairāk nekā atbilstošājos ceturkšņos 2014. un 2015. gadā.

Tekošā konta saldo (% no IKP)
Current account balance (% of GDP)

FOREIGN DIRECT INVESTMENT (FDI)

In 2016, FDI in Latvia reached 0.5% of GDP. The largest inflows of FDI were from wholesale and retail trade, and repair services of motor vehicles and motorcycles, transport and storage, and information and communication technology services. The most significant FDI flowed in from Luxembourg, Russia and Austria.

Compared to the previous year's data, a decrease in FDI was observed in Latvia in 2016. This, however, is ex-

plained by the optimisation of the capital structure of the Swedbank AS Group in the 1st and 2nd quarters of 2016 contributing to the decrease in FDI in Latvia.

Nevertheless, the overall assessment of FDI in Latvia in 2016 is positive, since in the 1st and 2nd quarters of 2016 they were equivalent to FDI inflows in the corresponding quarters of the previous two years, with inflows in the 3rd and 4th quarters constituting 3.6% and 2.4% of GDP respectively, which is more than in the corresponding quarters of 2014 and 2015.

LATVIJAS REPUBLIKAS KREDĪTREITINGS

CREDIT RATING OF THE REPUBLIC OF LATVIA

A3/A-/A-

Latvijas valsts kredītreitings stabili saglabājās A kredītreitinga grupā,

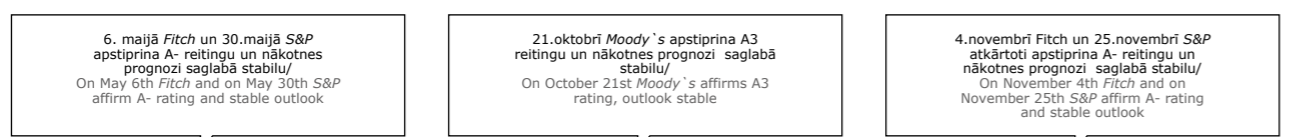
un 2016. gadā visas 3 lielākās starptautiskās kredītreitinga aģentūras (*Moody's/S&P/Fitch*) pārapstiprināja iepriekš noteiktos kredītreitingus, atstājot tos nemainītos, kas attiecīgi ir A3/A-/A- (*Moody's/S&P/Fitch*). Japānas kredītreitingu aģentūras *R&I* piešķirtais kredītreitings BBB+ ar stabilu nākotnes prognozi 2016. gadā nav ticis pārskatīts.

Atbilstoši kredītreitingu aģentūru novērtējumam Latvija tiek vērtēta kā labas kvalitātes un uzticams emitents, kas atspoguļojas arī zemajās starptautiskā aizņēmuma procentu likmēs.

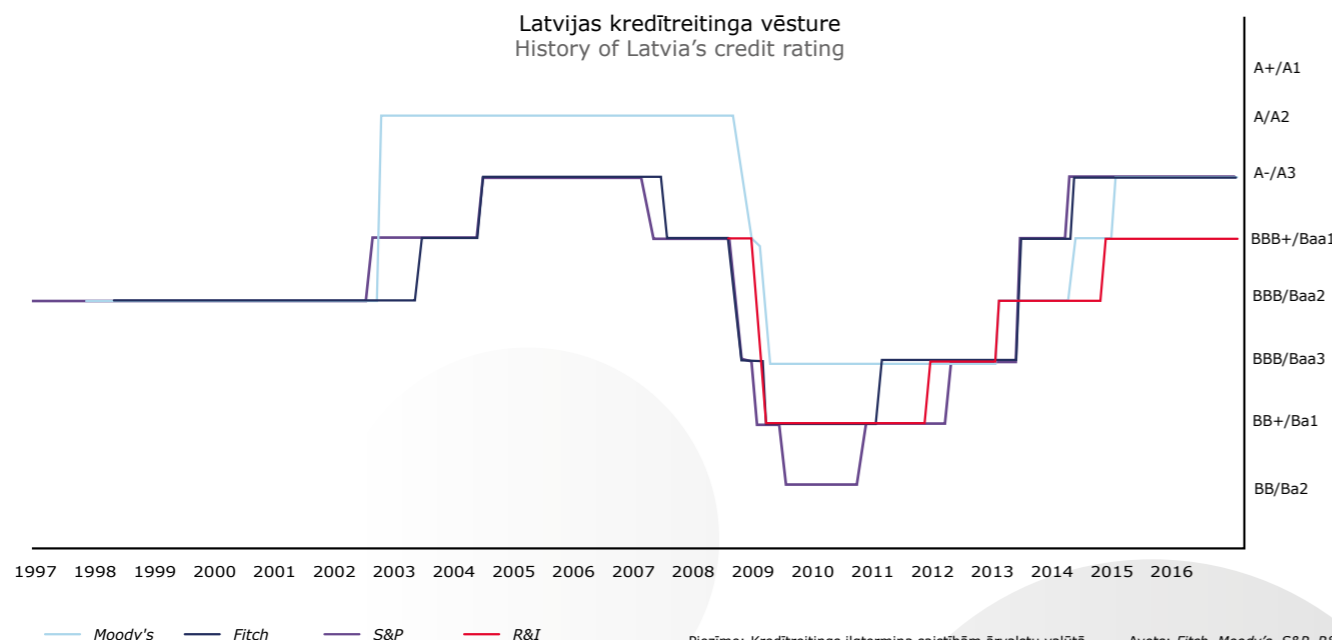
S&P, Moody's, un Fitch minētie Latvijas kredītreitinga spēcinošie faktori:

- stabilitāte banku sektorā;
- zemais valsts parāda līmenis;
- dalība dažādās ES institūcijās, tostarp iestāšanās OECD;
- valsts budžeta izpilde un fiskālās politikas ievērošana, kas atspoguļojas zemajā valsts budžeta deficitā.

Reitinga notikumi 2016. gadā
Rating events in 2016

Latvijas kredītreitinga vēsture
History of Latvia's credit rating

Piezīme: Kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā
Note: Credit rating for long-term foreign currency obligations
Avots: *Fitch, Moody's, S&P, R&I*
Source: *Fitch, Moody's, S&P, R&I*

The credit rating of Latvia remained stable in the A rating group, and in 2016 all three major international credit rating agencies (*Moody's, S&P, Fitch*) affirmed the previous credit ratings unchanged at A3/A-/A- (by *Moody's, S&P, and Fitch* respectively). The BBB+ rating with stable outlook assigned by Japanese credit rating agency *R&I* was not reviewed in 2016.

credit rating agencies, Latvia is evaluated as a good quality and reliable issuer, which is also reflected by the low international borrowing rates.

Factors supporting Latvia's credit rating listed by *S&P, Moody's, and Fitch* include:

- stability in the banking sector;
- the low level of government debt;

- membership of various EU institutions, including accession to the OECD;

- execution of the state budget and adherence to fiscal policy as reflected in the low government budget deficit.

VALSTS PARĀDA STRUKTŪRA

CENTRAL GOVERNMENT DEBT STRUCTURE

CENTRĀLĀS VALDĪBAS PARĀDS

Gadskārtējais valsts budžeta likums nosaka maksimālo pieļaujamo neatmaksātā valsts parāda apmēru gada beigās, un 2016. gadā tas bija noteikts 10,1 mljrd. EUR, kas pret budžeta prognozēto IKP ir 40,4%, ņemot vērā Valsts kases administrētajiem aizņēmumiem un parāda vērtspapīriem pie-

saistīto atvasināto finanšu instrumentu (turpmāk - AFI) valūtas rezultātu. 2016. gada beigās valsts parāds kopā ar AFI valūtas rezultātu saskaņā ar Valsts kases operatīvajiem datiem bija mazāks nekā 2016. gada valsts budžeta likumā maksimāli pieļaujama līmenis, sasniedzot 9,2 mljrd. EUR (36,9% no IKP).

Saskaņā ar Valsts kases operatīvajiem datiem 2016. gada beigās valsts parāds nominālvērtībā bija 9,7 mljrd. EUR (bez AFI valūtas rezultāta), kas ir 38,8% no IKP. Parāda palielinājums (salīdzinot ar 2015. gadu) ir saistīts ar obligāciju emisijām starptautiskajos finanšu tirgos 1,3 mljrd. EUR apmērā, lai nodrošinātu finansējumu gan kār-

tējā gada finansēšanas nepieciešamības segšanai, gan 2017. gada sākumā plānotajai valsts parāda atmaksai 1 000 milj. ASV dolāru apmērā, dzēšot 2012. gadā emitētās obligācijas.

2016. gada beigās valsts parāda struktūrā vairāk nekā puse no kopējā parāda bija Latvijas emitētās EUR un ASV obligācijas starptautiskajos finanšu tirgos (kopā 70%), savukārt EK piešķirtie aizdevumi starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros - 7% no kopējā parāda apjoma. Nelielu daļu parāda veido aizņēmumi no Pasauls Bankas (3%) un citām starptautiskajām finanšu institūcijām (6%).

CENTRĀLĀS VALDĪBAS AIZŅEMŠANĀS STRATĒGIJA UN PLĀNOTĀS AKTIVITĀTES VIDĒJĀ TERMIŅĀ

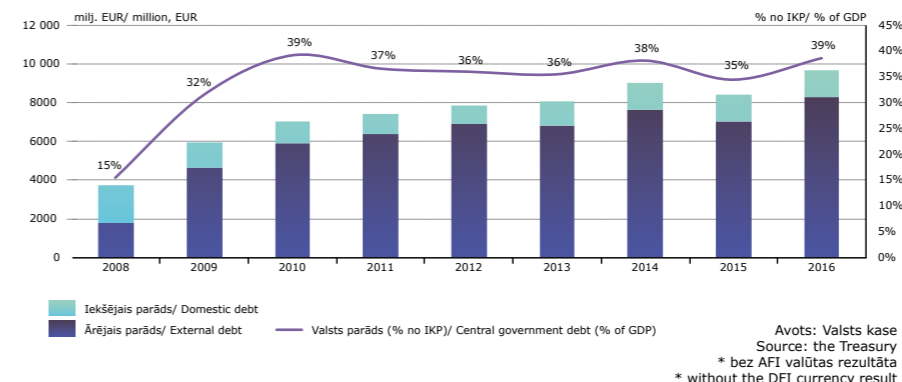
Saskaņā ar vidējā termiņa aizņemšanās stratēģiju kopējās finansēšanas nepie-

CENTRAL GOVERNMENT BORROWING STRATEGY AND PLANNED MID-TERM ACTIVITIES

In accordance with the mid-term borrowing strategy to cover overall financing requirements, the following measures are planned in 2017-2019 in the field of borrowings:

- to ensure timely borrowings in the international financial markets, mainly through the regular and public issuance of government debt securities to ensure the refinancing of government debt obligations within the specified repayment schedules under more favourable conditions in terms of borrowing rates and maturities;
- to ensure the diversification and expansion of the range of government security investors through regular and continuous dialogue and long-term work with the investor community and cooperation partners, in order to facilitate the active participation and competition of investors from various global regions in the primary placement of external government debt securities in international markets;
- to promote the development of the

Valsts parāds 2008. - 2016. gadā*
Central government debt 2008 - 2016*

CENTRAL GOVERNMENT DEBT

The annual Law on the State Budget prescribes the maximum permissible amount of debt outstanding at the end of the year, which in 2016 was set at EUR 10.1 billion, accounting for 40.4% of the budgeted GDP, adjusted for the currency result of the derivative financial instruments (DFI) linked to the borrowings administered by the Treasury and to government debt securities. According to preliminary Treasury data, at the end of 2016 central government debt in conjunction with the DFI currency result of EUR 9.2 billion (36.9% of GDP) was lower than the maximum permissible level for the state budget 2016.

in debt (compared to 2015) is related to bond issues on international financial markets in the amount of EUR 1.3 billion to provide funding for both covering the financing requirements of the current year, and the repayment of the central government debt of USD 1,000 million planned in early 2017 through the repayment of US bonds issued in 2012.

At the end of 2016, more than half of central government debt was constituted by EUR and USD bonds issued by Latvia on international financial markets (70%), whereas the loans granted by the EC within the framework of the international loan programme accounted for 7% of the total debt. A small part of the debt is constituted by loans from the World Bank (3%) and other international financial institutions (6%).

According to the preliminary Treasury data, at the end of 2016 the central government debt in nominal value was EUR 9.7 billion (without the DFI currency result) or 38.8% of GDP. The increase

ciešamības segšanai 2017.-2019. gadā plānots veikt šādus pasākumus aizņemšanās jomā:

- nodrošināt savlaicīgu aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos, galvenokārt organizējot regulāras publiskas valsts parāda vērtspapīru emisijas, lai saskaņā ar noteiktiem atmaksas grafikiem nodrošinātu uzņemto valsts parāda saistību pārfinansēšanu ar aizņēmumu likmju un termiņu ziņā labvēlīgiem nosacījumiem;
- nodrošināt valsts vērtspapīru investoru loka diversifikāciju un paplašināšanu, īstenojot regulāru, pastāvīgu dialogu un ilgtermiņa darbu ar investoru sabiedrību un sadarbības partneriem, lai veicinātu dažādu pasaules reģionu investoru aktīvu dalību un konkurenci valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā

izvietojumā;

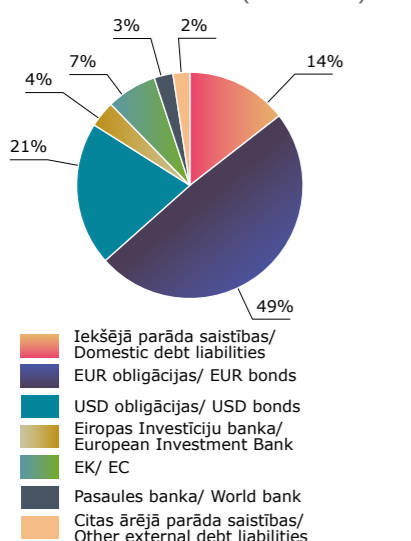
- veicināt iekšējā finanšu tirgus attīstību un nodrošināt atbilstošas ieguldījumu iespējas (pastāvīgu un regulāru valsts vērtspapīru piedāvājumu) iekšējā finanšu tirgus dalībniekiem, lai pilnvērtīgāk izmantotu aizņemšanās iekšējā finanšu tirgū potenciālu un sekmētu iekšējā finanšu tirgus funkcionēšanu.

Nemot vērā aizņemšanās stratēģiskos mērķus, kā arī lai nodrošinātu valsts parāda pārfinansēšanas riska novēršanu un valsts parāda vadības izdevumu optimizēšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, tuvākajos gados tieši ārējā aizņēmuma instrumenti veidos būtiskāko daļu no kopējā piesaistāmā finanšu resursu apjoma. Aizņēmumus starptautiskajos tirgos plānots balstīt uz publiskiem darījumiem pasaules finanšu tirgos, veicot etalona eiroobligāciju emisijas galve-

nokārt Eiropas finanšu tirgū, kā arī citu reģionu finanšu tirgos. Iekšējā finanšu tirgū arī turpmāk plānots uzturēt pieprasījumam atbilstošu vērtspapīru piedāvājumu, sekmējot valsts vērtspapīru tirgus aktivitāti PD sistēmas ietvaros.

Uzturot regulāru dialogu PD sistēmas ietvaros, iekšējā finanšu tirgū arī turpmāk plānots piedāvāt gan īstermiņa parādzīmes likviditātes pozīcijas uzturēšanai, gan obligācijas pamata finansējuma nodrošināšanai. Piedāvājuma apjoms tiks piedāvāts atbilstoši tirgus kapacitātei un tirgus aizņēmumu procentu likmju tendencēm.

Valsts parāda struktūra nominālvērtībā 2016. gada beigās, (% no kopsummas)
Structure of central government debt at the end of 2016 (% of total)

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

domestic market and provide for appropriate investment opportunities (continuous and regular offer of government securities) for participants of the domestic financial market to make better use of the borrowing potential of the domestic market and facilitate its functioning.

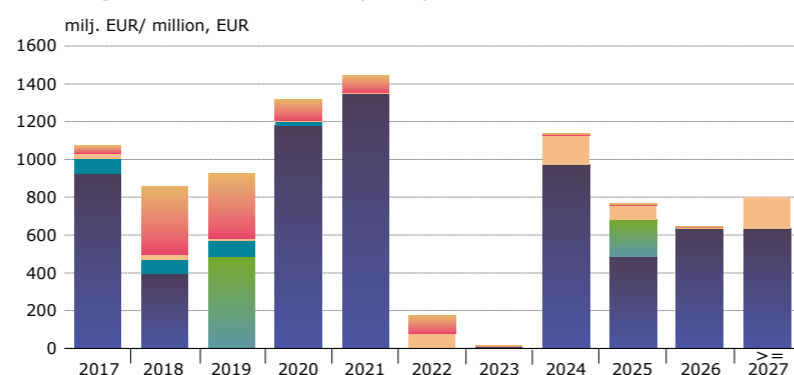
Taking into account the strategic objectives of borrowing, to ensure the prevention of government debt refinancing risk and the optimisation of servicing costs

of government debt in the mid- and long-term, external borrowing instruments will be the most significant part of financial resources to be attracted in coming years. Borrowings on international markets are planned to be based on transactions on global financial markets by organising benchmark Eurobond issues, mainly on the European financial market and those of other regions. The plans are to continue maintaining an offer of securities corresponding to demand, contributing to the activity of the

government securities market within the framework of PD system.

By maintaining a regular dialogue within the framework of the PD system, it is planned to continue offering short-term T-bills for maintaining the liquidity position, as well as bonds for ensuring basic financing within the domestic financial market. The volume of supply will be determined according to the market capacity and the borrowing interest rate trends within the market.

Centrālās valdības parāda atmaksas profils nominālvērtībā 2016. gada beigās
Central government debt redemption profile in nominal value at the end of 2016

Iekšējā parāda atmaksa / Domestic securities redemption
Pārējās ārējā parāda saistības / Other external debt liabilities
Pasaules Banka / World bank
EK / EC
Eiroobligācijas / Eurobonds

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

CENTRĀLĀS VALDĪBAS AIZŅĒMUMI

CENTRAL GOVERNMENT BORROWINGS

AKTUALITĀTES ĀRĒJĀ FINANŠU TIRGŪ: DIVAS ETALONA OBLIGĀCIJU EMISIJAS

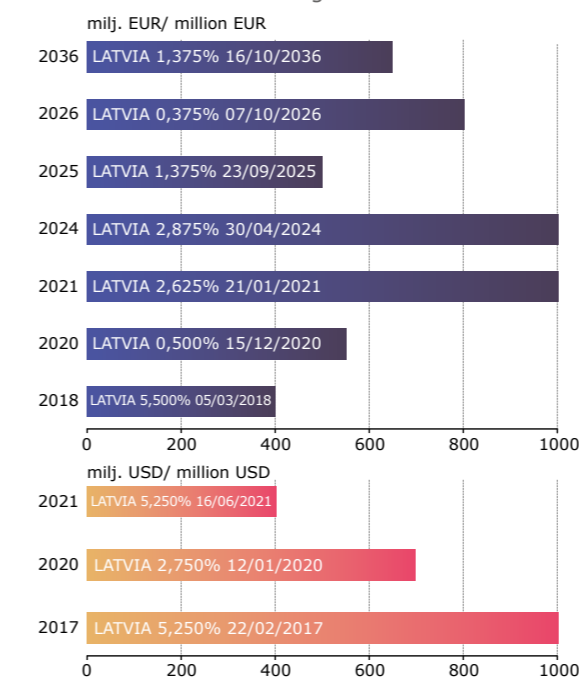
2016. gadā Latvija nostiprināja savas pozīcijas starptautiskajos finanšu tirgos kā regulārs eiro zonas emitents,

veicot divas etalona apjoma ilgtermiņa obligāciju emisijas, tādējādi kapitalizējot ieguvumu no vēsturiski zemo procentu likmju līmeņiem, ko pamatā veicināja Eiropas un ASV centrālo banku veiktās monetārās politikas intervences ekonomikas izaugsmes veicināšanai un Latvijas kredītriska uzcojuma zemie līmeņi.

Pēdējos gados, pēc iestāšanās Eirozonā, euro kapitāla tirgus kļuva vēl pieejamāks un finansiāli izdevīgāks. Kopumā valsts emitētās obligācijas euro valūtā ir pēc apjoma ar lielāko īpatsvaru kopējā centrālās valdības aizņēmumu portfelī.

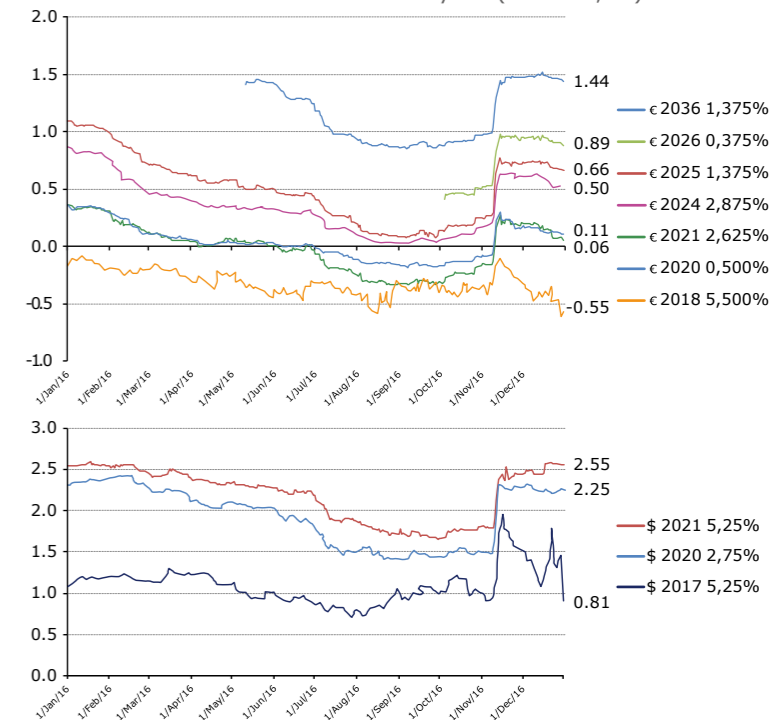
2016. gada aizņemšanās apjoms (1,3 mljrd. EUR) starptautiskajos finanšu tirgos tika sadalīts divās daļās ar mērķi diversificēt riskus, kas bija saistīti ar politiski ekonomiskajiem notikumiem ES, kā, piemēram, Lielbritānijas 2016.gada 23. jūnijā organizētais referendums par izstāšanos no ES. 2016. gada 10. maijā Latvija starptautiskajos finanšu tirgos izcenoja obligācijas ar uz to brīdi garāko termiņu - 20 gadu - 650 milj. EUR apmērā ar fiksēto procentu (kupons) likmi 1,375 % gadā (ienesīgums 1,514 %). Gan sasniegtais likmju līmenis, gan pieprasījums pēc šāda obligāciju termiņa apliecināja starptautisko investoru augsto novēr-

Apģozībā esošās obligācijas uz 2016. gada beigām
Eurobonds outstanding at the end of 2016

Avots: Valsts kase, Bloomberg
Source: The Treasury, Bloomberg

Latvijas EUR un USD obligāciju ienesīgums
Latvia EUR and USD bond yield (Mid YTM, %)

DEVELOPMENTS IN THE INTERNATIONAL FINANCIAL MARKET: TWO BENCHMARK BOND ISSUES

In 2016, Latvia strengthened its position on international financial markets as a regular euro-area issuer through two benchmark-size long-term bond issues, capitalising gains from historically low interest rate levels, mainly supported by monetary policy interventions by European and US central bank to boost economic growth, and Latvia's

low credit spread levels.

In recent years, after joining of the Eurozone, the euro capital market became even more accessible and financially more favourable. Overall, the euro bonds issued are with the largest share of the total loan portfolio of the central government.

To diversify risks associated with political and economic developments in the EU, such as the UK referendum on leaving the EU held on 23 June

2016, the borrowing amount on international financial markets in 2016 (EUR 1.3 billion) were split into two parts. On 10 May 2016, Latvia issued on the international financial markets its so far longest maturity - 20-year - bonds in the amount of EUR 650 million, with a fixed interest (coupon) rate of 1.375% per year (yield 1.514%). Both the rate level achieved and the demand for such bond maturity demonstrated the high rating of Latvia's creditworthiness by international investors. The bond demand exceeded supply by 3

tējumu Latvijas ilgtermiņa kredītpējai. Pieprasījuma pārsniegums pār obligāciju piedāvājumu sasniedza 3 reizes, un interesi galvenokārt izrādīja investori, kas tradicionāli iegādājas augstas kvalitātes vērtspapirus.

Arī 2016.gada otrajā pusē turpināja pastiprināties jau pastāvošās tirgus tendences - kopējā euro bāzes likmju samazināšanās un valstu kredītriska uzcelojumu samazinājums, kas tika veiksmīgi izmantots, organizējot šī gada otro obligāciju emisiju. Emisijas laika izvēle ļāva izvairīties no likmju un kredītriska uzcelojuma svārstīguma, ko finanšu tirgos radīja ASV prezidenta vēlēšanu rezultāti.

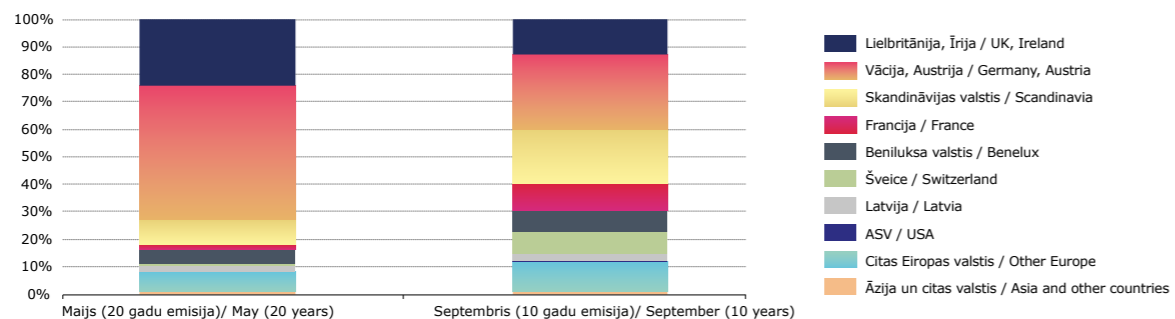
2016. gada 30. septembrī - tika izņemtas jaunas 10 gadu EUR obligācijas 650 milj. EUR apjomā, kā rezultātā piesaistīta atlikusi daļa no gada finansēšanas nepieciešamības. Obligācijas tika emitētas ar fiksēto ienākumu (kupona) likmi 0,375% gadā (ienesīgums 0,456%), kas bija vēsturiski zemākā procentu likme 10 gadu termiņam starptautiskajos finanšu tirgos piesaistītiem resursiem. Investoru pieprasījums pēc Latvijas 10 gadu EUR obligācijām pārsniedza piedāvājumu 2,6 reizes, kas bija virs ES valstu vidējā rādītāja 2016. gadā.

Pēc investoru institucionālā sadalījuma lielāko daļu no Latvijas obligāciju pircē-

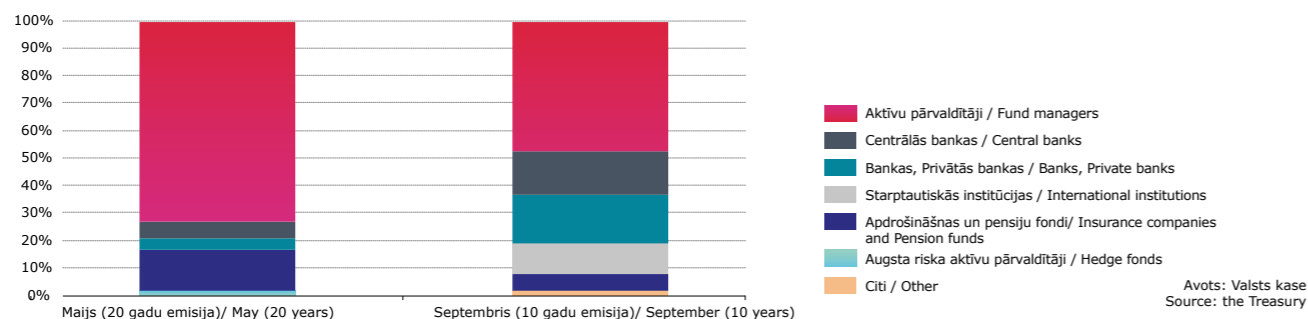
jiem 2016. gadā bija aktīvu pārvaldītāji. Atšķirībā no maijā veiktās 20 gadu emisijas, septembra 10 gadu emisijā, bija novērojams mazāks aktīvu pārvaldītāju un apdrošināšanas fondu īpatsvars, kas ir skaidrojams ar to tradicionālo interesi izvietot finansējumu ilgtermiņa obligācijās, kamēr 10 gadu obligācijās proporcionāli lielāka interese tika novērota no citu valstu centrālajām bankām, bankām un starptautiskajām finanšu institūcijām.

Pēc ģeogrāfiskā izvietojuma lielākā daļa investoru bija no Vācijas, Austrijas, Lielbritānijas un Skandināvijas valstīm.

2016. gadā emitēto eiroobligāciju investoru sadalījums pēc ģeogrāfiskā izvietojuma
Allocation of Eurobond issue in 2016 by geographical regions

2016. gadā emitēto eiroobligāciju investoru sadalījums pēc investoru tipa
Allocation of Eurobond issue in 2016 by investor type

times, and mainly attracted investors who traditionally purchase high quality securities.

Also in the second half of 2016 continued to intensify the already existing market trends – the general euro base rate and country credit spread decrease was successfully used for the second bond issue this year. Issue timing allowed to avoid base rate and credit spread volatility in the financial markets caused by the USA presidential election results.

In the second half of 2016, on

30 September, the remaining part of the funding requirement was raised through a new 10-year bond issue of EUR 650 million. The bonds were issued with a fixed interest (coupon) rate of 0.375% per year (yield 0.456%), locking in the historically lowest 10-year interest rate for funds raised on international financial markets. The demand for Latvia's 10-year Eurobonds, which was above the EU average in 2016, exceeded the supply 2.6 times.

By institutional distribution of investors, the majority of Latvian bond buyers in 2016 were asset managers. In con-

trast to the 20-year bond issue in May, a lower proportion of asset managers and insurance funds was observed in the 10-year bond issue in September, which can be explained by their traditional interest in placing funds in long-term bonds, while a proportionately greater interest in 10-year bonds was observed from foreign central banks, banks and financial institutions.

By geographical location, most investors were from Germany, Austria, Great Britain and Scandinavian countries.

AKTUALITĀTES IEKŠĒJĀ FINANŠU TIRGŪ: VĒRTSPAPĪRU LIKMES SASNIEDZ VĒSTURISKI ZEMĀKOS LĪMEŅUS

2016. gadā Valsts kase turpināja organizēt regulāras valsts vērtspapīru izsoles. Līdzīgi kā iepriekšējos gados parādījumu izsoles tika rīkotas, lai pārfinansētu iekšējo īstermiņa parādu un nodrošinātu relatīvi lētus likviditātes resursus. 2016. gada janvārī valsts iekšējā aizņēmuma tirgū tika ieviests

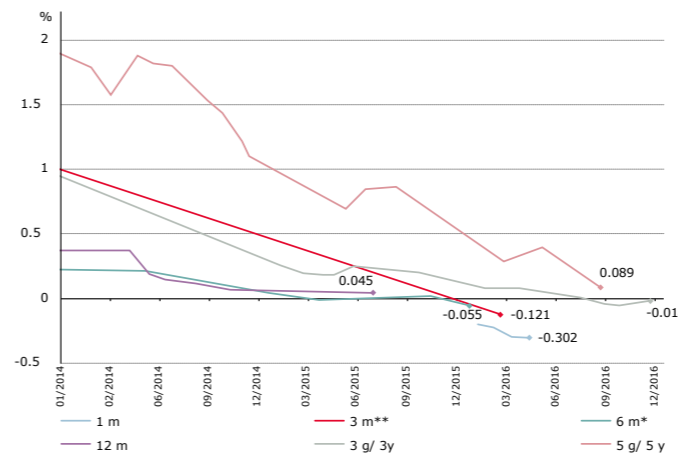
jauns vērtspapīru veids – 3 nedēļu (21 dienas) valsts parādzīmes, kas dod iespēju pielāgot likviditātes vadības pasākumus valsts budžeta izpildes ciklam mēneša ietvaros. Šāda termiņa parādzīmes pēc nepieciešamības tiek emitētas mēneša beigās ar dzēšanu pēc 21 dienas.

Lai nodrošinātu resursus valsts budžeta pamata finansēšanai, 2016. gadā tika uzsāktas divas jaunas obligāciju programmas – 3 gadu obligācijas ar dzēšanas termiņu 2019. gada feb-

ruārī un 5 gadu obligācijas ar dzēšanas termiņu 2022. gada janvārī. Šo obligāciju apgrozībā esošais apjoms 2016. gada beigās sasniedza attiecīgi 206,8 milj. EUR un 36,2 milj. EUR. Kopējais neto emisiju apjoms 2016. gadā bija negatīvs jeb - 55,48 milj. EUR.

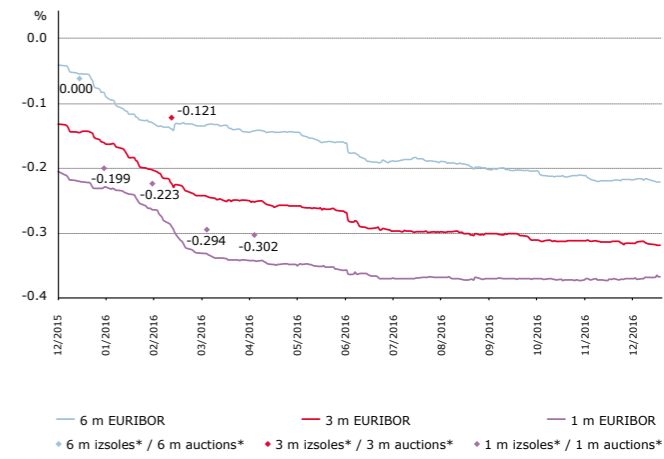
2016. gadā izsolēs likmes sasniedza jaunus vēsturiski zemākos līmeņus. Negatīvas likmes sākotnējā izvietojumā tika noteiktas ne tikai parādzīmēm, bet pirmo reizi arī 3 gadu obligācijām. Likmju samazinājums skaidrojams ar

Valsts vērtspapīru konkurējošās izsolēs noteiktās vidējās svērtās procentu likmes
Average weighted interest rates at the competitive auctions of government domestic securities

*Kopš 2016.gada - 12 mēnešu parādzīmju papildu laidieni ar atlikušo termiņu no 4,5 līdz 9 mēnešiem/ Since 2016 6m T-Bills benchmarks are tap issues of original 12m T-Bills in maturity brackets from 4.5 to 9 months
**Kopš 2015.gada - 12 mēnešu parādzīmju papildu laidieni ar atlikušo termiņu no 2 līdz 4,5 mēnešiem/ Since 2015 3m T-Bills benchmarks are tap issues of original 12m T-Bills in maturity brackets from 2 to 4.5 months

Latvijas valsts parādzīmju peļņas likmes un attiecīgās EURIBOR likmes
Latvian government T-bills interest rates and respective EURIBOR rates

Avots: Bloomberg, Valsts kase
Source: Bloomberg, The Treasury

DEVELOPMENTS IN THE DOMESTIC FINANCIAL MARKET: INTEREST RATES REACH LOWEST LEVELS IN THE HISTORY

In 2016, the Treasury continued to organise regular auctions of government securities. As in previous years, T-bill auctions were held with a view to refinancing domestic short-term debt and ensuring relatively cheap liquidity resources. In January 2016, a new type of securities, 3-week (21-days) treasury bills, was introduced in the T-bills market, allowing for the month-

ly adjustment of liquidity management measures to the execution cycle of the state budget. Where appropriate, T-bills with such maturities are issued at the end of the month and redeemed after 21 days.

Two new bond programmes were launched in 2016 to provide resources for basic funding of the state budget: 3-year bonds maturing in February 2019, and 5-year bonds maturing in January 2022. At the end of 2016, the outstanding amount of those bills reached EUR 206.8 million and EUR 36.2 million respectively. Total

net issuance in 2016 was negative or minus EUR 55.48 million.

In 2016, auction rates reached new historically low levels. Negative rates at primary auctions were set not only for T-bills, but for the first time also for 3-year bonds. The decrease in rates is explained by common development trends of EUR rates, the high liquidity of Latvian credit institutions, and high demand at auctions.

The EUR money market rates also continued to decline, enabling the Treasury to raise cheap short-term resources

kopējām EUR likmju attīstības tendencēm, Latvijas kredītiestāžu augsto likviditāti un augsto pieprasījumu izsolēs.

Arī EUR naudas tirgū likmes turpināja samazināties, 2016. gadā nodrošinot Valsts kasei iespēju likviditātes vajadzībām piesaistīt lētus īstermiņa resursus. Visas parādzīmes 2016. gadā bija emitētas ar negatīvām likmēm.

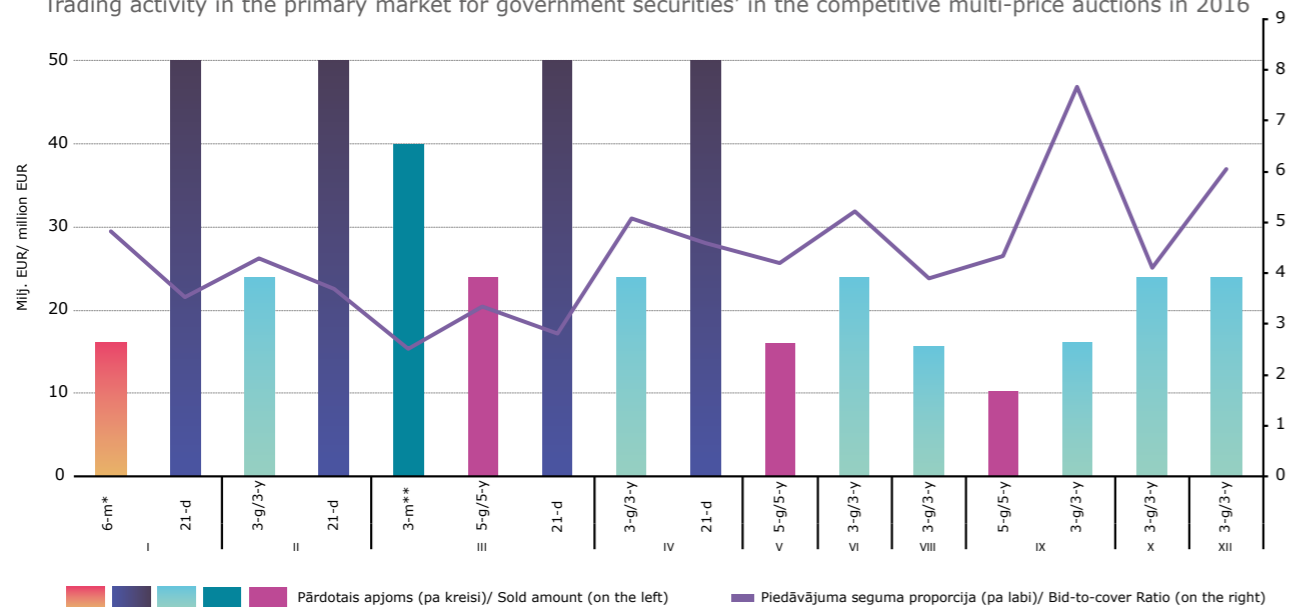
Kopumā sākotnējā tirgū 2016. gadā Valsts kase pārdeva vērtspapirus 598,2 milj. EUR apmērā, tajā skaitā 457,8 milj. EUR konkurējošās daudz cenu izsolēs. Augstā konkurence un aktīvā PD dalība izsolēs nodrošināja

labu pieprasījumu pēc Latvijas valsts vērtspapīriem. Kopējais pieprasījums konkurējošās daudz cenu izsolēs vidēji 4,3 reizes pārsniedza piedāvājumu un bija 1 970,91 milj. EUR.

2016. gada beigās valsts iekšējā parāda būtiskāko daļu veidoja iekšējā aizņēmuma vērtspapīri 1,061 mljrd. EUR apmērā, no kuriem lielākais īpatsvars bija 3 un 5 gadu obligācijām (attiecīgi 41% un 43%) un kas atbilst Valsts kases pēdējo gadu piedāvājumam izsolēs. Savukārt pēc atlikušā termiņa apgrozībā ir pārsvarā 1-3 gadu valsts vērtspapīri.

Latvijas valsts vērtspapirus pamatā iegādājās iekšējā finanšu tirgus dalībnieki (kredītiestādes un institucionālie investori). 2016. gada beigās Latvijas kredītiestāžu ieguldījumi Latvijas iekšējā aizņēmuma vērtspapīros bija 423,9 milj. EUR jeb 40 % no kopējiem apgrozībā esošajiem valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem (par 0,9 % mazāk nekā 2015. gada beigās). Savukārt citu rezidentu investīcijas bija 548 milj. EUR jeb 51,6 % no kopējiem apgrozībā esošajiem valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem (par

Valsts vērtspapīru sākotnējās tirdzniecības aktivitāte konkurējošās daudz cenu izsolēs 2016. gadā
Trading activity in the primary market for government securities' in the competitive multi-price auctions in 2016

*Kopš 2016.gada - 12 mēnešu parādizīmju papildu laidieni ar atlikušo termiņu no 4,5 līdz 9 mēnešiem/ Since 2016 6m T-Bills benchmarks are tap issues of original 12m T-Bills in maturity brackets from 4,5 to 9 months
Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

**Kopš 2015.gada - 12 mēnešu parādizīmju papildu laidieni ar atlikušo termiņu no 2 līdz 4,5 mēnešiem/ Since 2015 3m T-Bills benchmarks are tap issues of original 12m T-Bills in maturity brackets from 2 to 4,5 months

for liquidity needs in 2016. In 2016, all T-bills were issued at negative rates.

In 2016, the Treasury sold on the primary market securities worth EUR 598.2 million, including EUR 457.8 million in competitive multi-price auctions. The extensive competition and active participation of PD in auctions ensured good demand for Latvian government securities. The overall demand in competitive multi-price auctions at EUR 1,970.91 million was 4.3 times higher than supply.

As of December 31 of 2016, the largest share of domestic government debt was constituted by domestic debt securities worth EUR 1.061 billion, the largest share of which was 3- and 5-year bonds (41% and 43% respectively), corresponding to the Treasury's offer in auctions in recent years. By breakdown by residual maturity, the majority of securities outstanding were 1- to 3-year government securities.

Latvian government securities were mainly purchased by domestic financial market participants (credit institutions

and institutional investors). At the end of 2016, investments of Latvian credit institutions in domestic debt securities amounted to EUR 423.9 million or 40% of the total amount of domestic debt securities outstanding (0.9% less than at the end of 2015). The investments of other residents, in turn, amounted to EUR 548 million or 51.6% of the total amount of domestic debt securities outstanding (0.3% less than at the end of 2015). A small share of government securities – EUR 88.8 million or 8.4% of the total amount of government securities on the secondary market –

0,3 % mazāk nekā 2015. gada beigās). Nelielo daļu – 88,8 milj. EUR jeb 8,4 % no kopējā valsts vērtspapīru apjoma otrreizējā tirgū – veidoja ne-rezidentu ieguldījumi (salīdzinājumā ar 2015. gadu – pieaugums par 1,2%).

Analizējot Latvijas iekšējā aizņēmuma vērtspapīru īpašnieku struktūru, 2016. gada beigās lielāko investoru daļu veidoja kredītiestādes (44,8%) un pensiju fondi (26,3%). Centrālā valdība un Latvijas Centrālā banka bija iegādājusies 17,1% no visiem iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem. Apdrošinā-

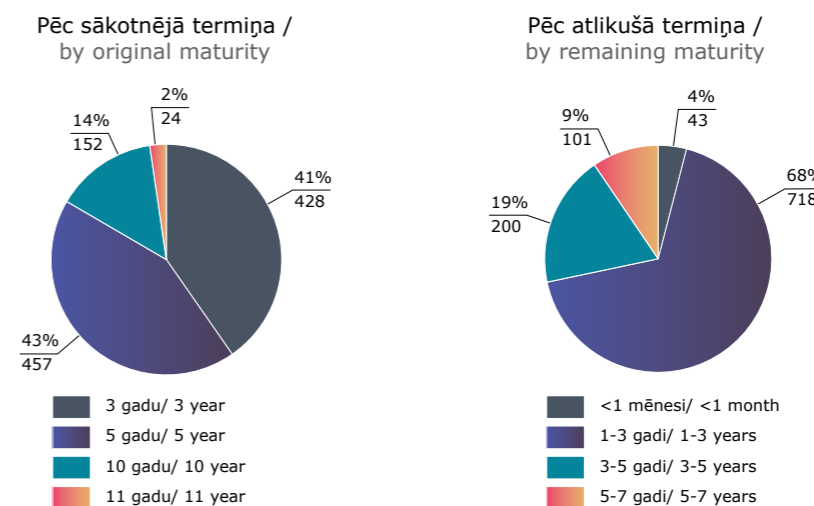
šanas sabiedrību, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību īpašumā bija ne vairāk kā 4% apgrozībā esošo obligāciju. Šāds sadalījums daļēji skaidrojams ar vēsturiski zemajiem procentu likmju līmeņiem, kas padara ieguldījumus valsts parāda vērtspapīros finansiāli mazāk izdevīgus salīdzinoši nelielu ieguldījumu gadījumos, ņemot vērā arī ar šo vērtspapīru iegādi saistītās administratīvās izmaksas.

Kopš 2013. gada PD nodrošina valsts vērtspapīru tirgus uzturētāja pienākumus otrreizējā tirgū. Neskatoties uz

to, ka neto emisiju apjoms 2016. gadā bija negatīvs (- 55,48 milj. EUR), PD kopējais apgrozījums otrreizējā tirgū uzrādīja nelielu pieaugumu 1,7% apmērā. Tāpat var minēt šādas pozitīvas tendences:

- turpināja samazināties starpība starp pirkšanas un pārdošanas (BID/ASK) cenām otrreizējā tirgū;
- palielinājās kotāciju lotes apmērs Latvijas valsts vērtspapīriem (īpaši pārdošanas pusē).

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā 2016. gada beigās (milj. EUR; % no kopsummas)
Government domestic securities outstanding at the end of 2016 (million EUR; % of total)

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

were investments by non-residents (an increase by 1.2% compared to 2015).

When analysing the ownership structure of Latvian domestic debt securities, the main investors at the end of 2016 were credit institutions (44.8%) and pension funds (26.3%), the central government and the Central Bank of Latvia (17.1%), insurance companies, non-financial corporations and households owned no more than 4% of the outstanding bonds. Such distribution is partly due to the historically low levels of interest rates, which

make investments in government debt securities financially less profitable in cases of relatively small investments, also having regard to the administrative costs related to the acquisition of these securities.

Since 2013, market maker obligations on the secondary market are performed by PDs. Despite the negative net issuance (EUR- 55.48 million) in 2016, the total PD turnover on the secondary market showed a slight increase of 1.7%. The positive trends also include the following:

- the BID/ASK spread continued to decrease in the secondary market;
- the ticket size for Latvian government securities (especially on the ASK side) increased.

KRAJOBĻIGĀCIJU EMISIJAS 2016. GADĀ

2016. gadā turpinājās 2013. gadā uzsāktā, uz fiziskām personām orientētā finanšu instrumenta – krājobligāciju – izplatīšana. Valsts kase turpina izplatīt krājobligācijas ar mērķi:

- privātpersonām nodrošināt ērtu un drošu brīvo līdzekļu ieguldīšanas iespēju;
- veicināt sabiedrības informētību un

zināšanas par ieguldījumiem parāda vērtspapīros;

- iedzīvotājiem dot iespēju iesaistīties aktuālu un sabiedriski nozīmīgu valsts funkciju finansēšanā un veicināt iedzīvotāju uzticību finanšu tirgum kopumā.

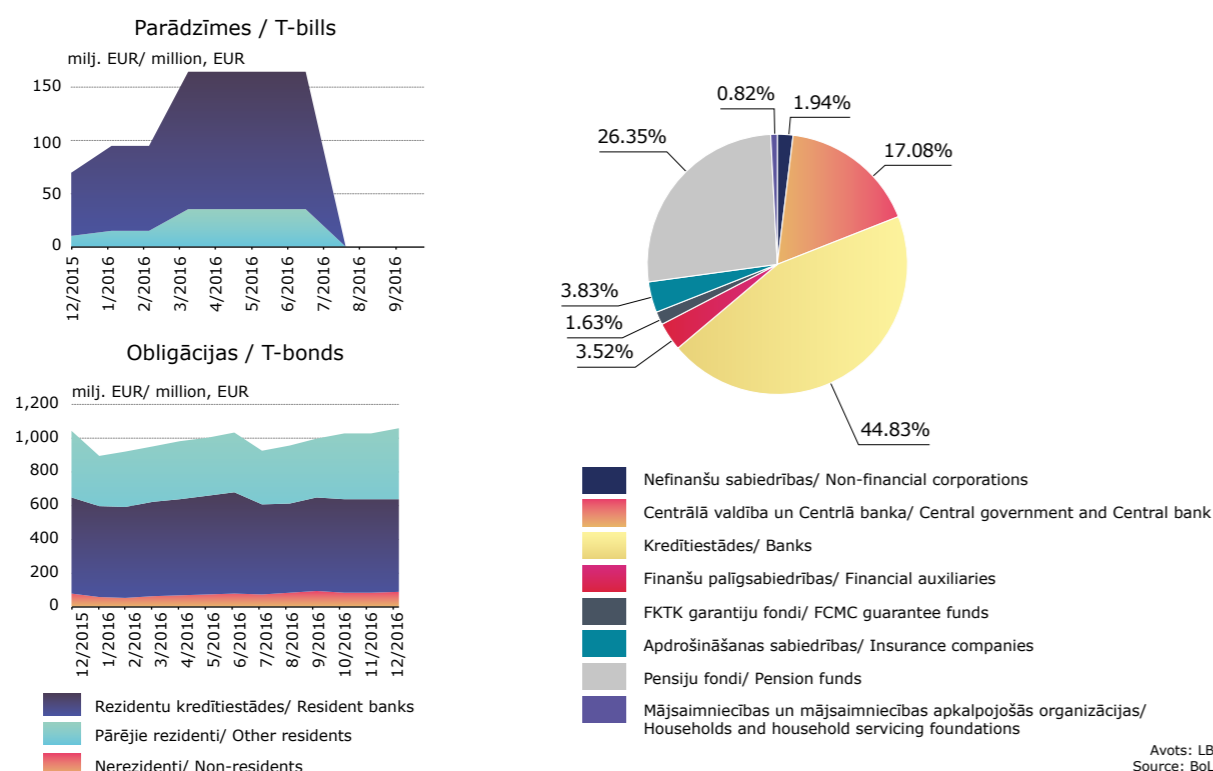
Lai sasniegtu pēc iespējas plašāku iedzīvotāju loku, krājobligāciju pārdošana notiek interneta vietnē www.krajobligacijas.lv un VAS „Latvijas Pasts” nodāšanās. Kopumā 2016. gada

decembra beigās apgrozībā esošo krājobligāciju apjoms pārsniedza 5,1 milj. EUR.

2016. gada laikā visu termiņu krājobligācijām piemērojamās fiksētā ienākuma likmes pazeminājās, sekojot valsts iekšējā aizņēmuma valsts vērtspapīru tirgus likmēm un vispārējām tendencēm finanšu tirgos. To apstiprina apgrozībā esošo krājobligāciju termiņu struktūrā novērojamais īstermiņa krājobligāciju (ar termiņu līdz vienam gadam ieskaitot) nelielais apjoms (6 mēnešu

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru īpašnieku struktūra 2016. gada beigās (izņemot krājobligācijas un bezprocentu obligācijas), %

Government domestic securities holders structure at the end of 2016 (except saving bonds and interest-free bonds), %

SAVINGS BONDS ISSUES IN 2016

The offering of the financial instrument directed towards private persons – saving bonds - which was started in 2013, also continued in 2016. The Treasury proceeds with the offering of savings bonds aimed at:

- providing private persons with a convenient and safe opportunity to invest their free resources;
- increasing public awareness and knowledge of investments in debt securities;
- providing residents with the possi-

bility to participate in the financing of current and socially significant state functions, as well as increasing their confidence in the financial market in general.

In order to reach as many residents as possible, the savings bonds are being sold on the website www.krajobligacijas.lv and at post service points of the public state joint stock company Latvijas Pasts. At the end of December 2016, the total amount of savings bonds exceeded EUR 5.1 million.

In 2016, following the rates of the domestic government debt securities market and the general trends of the financial markets, the fixed income rates applicable to savings bonds of all maturities decreased. This is confirmed by the small amount of short-term savings bonds (with maturity up to one year inclusive) observed in the maturity structure of the savings bonds outstanding (the total amount of 6-month and 12-month savings bonds outstanding is only EUR 200). The approach selected by the Treasury to offer savings bonds of several maturities simultaneously was appropriate for the

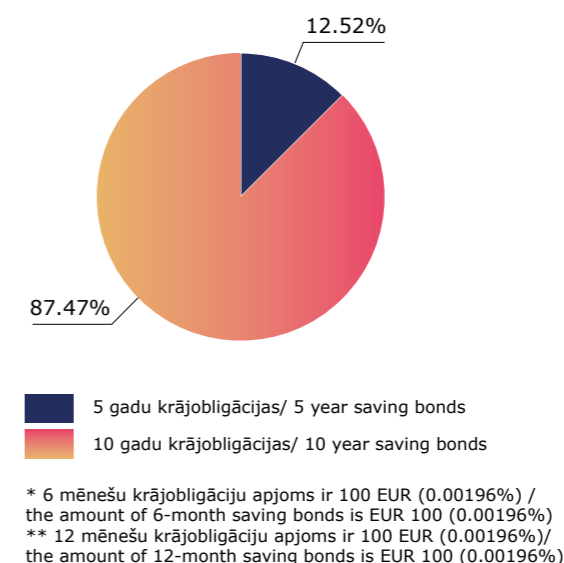
krājobligāciju un 12 mēnešu izstāvošais apjoms kopā ir tikai 200 EUR). Valsts kases izvēlētā pieeja piedāvāt vairāku termiņu krājobligācijas vienlaicīgi ir bijusi piemērota mainīgiem tirgus apstākļiem, jo saglabāja izvēles iespējas ieguldītājiem attiecībā uz termiņu un ienesīgumu. Tāpat kā iepriekšējos gados arī 2016. gadā izteikti lielāko īpatsvaru apgrozībā saglabāja 10 gadu krājobligācijas.

BEZPROCENTU OBLIGĀCIJAS

2016. gadā Valsts kase turpināja nodrošināt 2015. gadā uzsāktu bezprocentu obligāciju emisijas. Šādu vērtspapīru emisiju paredz Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 31. punkts, kurā noteikts, ka ārzemnieks drīkst pieprasīt uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā uz laiku līdz pieciem gadiem, ja viņš iegādājies īpa-

šam mērķim noteiktus bezprocentu valsts vērtspapīrus par nominālvērtību 250 000 EUR. 2016. gadā notika astoņpadsmit bezprocentu obligāciju emisijas, un 2016. gada beigās emitēto bezprocentu obligāciju kopējais apjoms bija 6 milj. EUR.

Apgrozībā esošās krājobligācijas 2016. gada beigās (% no kopsummas)
Outstanding amount of savings bonds at the end of 2016 (% of total)

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

changing market conditions, as it retained the available options for investors in relation to maturity and interest rate. As in previous years, in 2016 the 10-year savings bonds retained the largest outstanding amount.

INTEREST-FREE BONDS

In 2016, the Treasury continued the issue of interest-free bonds started in 2015. The issue of such securities is provided for by Section 23, Paragraph one, Clause 31 of the Immigration Law, which specifies that a foreigner may require a residence permit in the Republic of Latvia for a period not exceeding five years if he or she purchases interest-free government securities for a specific purpose for a nominal amount of EUR 250,000. Eighteen interest-free bond issues took place in 2016, and at the end of the year the total

amount of interest-free bonds issued amounted to EUR 6 million.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

INTERNATIONAL COOPERATION

REGULĀRA INFORMĀCIJA PAR FINANŠU TIRGUS DALĪBNIEKIEM

2016. gadā Valsts kase turpināja gatavot un izsūtīt regulāras publikācijas valsts vērtspapīru investoriem par valsts budžeta aizpildi, valsts parāda vadību, svarīgākajām aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā, ekonomikā un politikā, izmantojot tādus informatīvos materiālus kā:

- iknedējas galveno notikumu apskats;
- valsts parāda vadības ceturkšņa bijetens;
- valsts parāda vadības gada pārskats;
- investoru prezentācijas.

PROVISION OF INFORMATION TO THE FINANCIAL MARKET PARTICIPANTS AND INVESTORS

In 2016 the Treasury continued to prepare and sent out regular publications to government securities investors regarding state budget execution, government debt management, as well as the main trends in Latvia's financial sector, economy and politics in form of:

- weekly reviews of main events;
- government debt management quarterly bulletins;
- annual government debt management report;
- investor presentation.

COMMUNICATION WITH BANKS

The Treasury continued its communication with the existing and potential cooperation Banks, including the primary dealers. During discussion with

KOMUNIKĀCIJA AR BANKĀM

Valsts kase turpināja uzturēt komunikāciju gan ar šī brīža, t.sk. ar PD, gan ar potenciālajām sadarbības bankām.

Komunikācijas ietvaros:

- sniegta informācija par valsts aizņemšanās plāniem un stratēģiju, kas nodrošina papildu atbalstu informācijas izplatīšanā investoru sabiedrībai;
- nodrošināta informācijas apmaiņa par situāciju starptautiskajos finanšu tirgos, notikumu attīstību valsts vērtspapīru tirgos, jaunāko vērtspapīru emisiju rezultātiem un citiem tā brīža aktuālajiem jautājumiem;
- pārrunāti pašreizējās un potenciālās sadarbības aspekti.

KOMUNIKĀCIJA AR INVESTORIEM

Lai nodrošinātu investorus ar jaunākām aktualitātēm un tendencēm Latvijas tautsaimniecībā, finanšu un fiskālajiem rādītājiem, plānoto piee-

partners, the Treasury and Banks highlighted:

- information regarding the borrowing strategy and medium term borrowing plans;
- update on capital markets, issuances of other sovereigns and their strategy's, as well as;
- aspects of existing and potential cooperation.

COMMUNICATION WITH INVESTORS

To familiarise the investor community with current developments and trends in the Latvian economy, financial and fiscal indicators, the planned approach to government debt servicing and other issues, face-to-face meetings were organised in 2016 with both existing and potential investors in Europe (London, Frankfurt and Munich) and the USA (New York), thereby strengthening investor confidence in the Latvian

ju valsts parādā apkalpošanai u.c. jautājumiem, 2016. gadā tika rīkotas klātienē tikšanās gan ar esošajiem, gan potenciālajiem investoriem Eiropā (Londonā, Frankfurtē un Minhenē) un ASV (Ņujorkā), tādā veidā stiprinot investoru uzticību Latvijas ekonomikā un pozitīvi ietekmējot viņu nākotnes redzējumu par situācijas attīstību Latvijā.

Valsts kase plāno šādu pieeju investoru uzrunāšanā turpināt arī 2017. gadā.

KOMUNIKĀCIJA AR REITINGU AĢENTŪRĀM

Valsts parāda vadības ietvaros Latvijas Republikas kredītreitinga noteikšanai Valsts kase regulāri organizē trīs lielāko starptautisko kredītreitinga aģentūru – *Fitch*, *S&P*, un *Moody*'s, kā arī Japānas reitingu aģentūras *R&I* analītiķu vizīšu un telefonkonferenču norisi, kas nodrošina aktuālu, vispusīgu un analītiķu interesēm atbilstošu informāciju par Latviju.

economy and having a positive impact on their future vision on the evolution of the situation in Latvia.

The Treasury is planning to continue this approach to addressing investors also in 2017.

COMMUNICATION WITH RATING AGENCIES

Within the government debt management and to determine the credit rating of the Republic of Latvia, the Treasury organises visits and teleconferences with three major international rating agencies – *Fitch*, *S&P*, and *Moody*'s, as well as the Japanese *R&I* agency, providing current and comprehensive information about Latvia appropriate for analysts.

VALSTS PARĀDA PORTFEĻA VADĪBA

GOVERNMENT DEBT PORTFOLIO MANAGEMENT

VALSTS PARĀDA PORTFEĻA RĀDĪTĀJU IZPILDE

Lai ievērotu dzēšanas profila rādītāju, 2016. gada sākumā Valsts kase turpināja izmantot valsts parāda pārfinansēšanas rezerves pieeju. Ņemot vērā būtisko 2016. un 2017. gadā dzēšamo parāda apjomu, valsts parāda dzēšanas profils līdz vienam gadam 2016. gada februārī pietuvojās Stratēģijā noteiktajai augšējai robežai. Tā kā parāda atmaksas profila rādītāja būtība ir nodrošināt savlaicīgas pārfinansēšanas iespējas novērtējuma robežas ievērošanu, Valsts kase uzturēja valsts parāda pārfinansēšanas rezervi. Tādējādi tika izslēgta pārfinansēšanas riska daļa, jo ar aizņemšanos saistītais risks rezervēto līdzekļu apjomā vairs nepastāvēja. 2016. gadā valsts parāda portfeļa rādītāju atbilstību Stratēģijā

COMPLIANCE WITH THE GOVERNMENT DEBT PORTFOLIO PARAMETERS

To ensure meeting the maturity profile criterion, in the beginning of 2016 the Treasury continued to use the approach which implies the accumulation of government debt refinancing reserve. Taking into account the considerable amount of debt to be repaid in 2016 and 2017, in February 2016 the up to one year debt maturity profile came close to the upper boundary of the Strategy. Since the essence of the debt maturity profile is to ensure timely refinancing, the Treasury maintained a government debt refinancing reserve. Thus, a portion of the refinancing risk was eliminated, as the risk related to borrowing was reduced by the amount of the earmarked resources. In 2016, the conformity of the government debt portfolio parameters with the Strategy was ensured by the borrowing operations carried out at the end of 2015 and in 2016 and described in the previous chapters.

As in previous years, in 2016 the CaR

jai nodrošināja 2015. gada nogalē un 2016. gadā veiktie aizņemšanās pasākumi, kas aprakstīti iepriekšējās nodaļās.

Lai izvērtētu *duration* rādītāja (procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados) un fiksēto likmju īpatsvara parametru atbilstību Stratēģijā noteiktajai pieļaujamai robežai, tā pat kā iepriekšējos gados, arī 2016. gadā tika izmantots CaR modelis. CaR

aprēķins tika balstīts uz procentu likmju simulācijām, izmantojot trīs faktoru Nelsona-Siegeļa modeli. Pamatojoties uz CaR aprēķina rezultātu, papildus izvērtējot finanšu tirgus attīstības tendences, kā arī finanšu dalībnieku gaidas par finanšu tirgus nākotnes dinamiku, tika pieņemts lēmums mainīt Stratēģijā pieļaujamo *duration* koridoru, nosakot to 4,70 – 6,25 gadiem.

Valsts parāda portfeļa struktūras rādītāji
Parameters of the central government debt portfolio structure

RĀDĪTĀJI PARAMETERS	FAKTISKIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI 31.12.2015. PARAMETERS AS OF 31.12.2015	FAKTISKIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI 31.12.2016. PARAMETERS AS OF 31.12.2016	STRATĒGIJĀ NOTEIKTIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI STRATEGY
Tekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms* gada beigās Outstanding amount of domestic debt securities at the end of the year*	1 116,23 milj. EUR EUR 1 116.23 million	1 060,76 milj. EUR EUR 1 060.76 million	ne mazāk kā apjoms iepriekšējā gada beigās** not less than amount at the end of the previous year**
Dzēšanas profils (%) no valsts parāda portfeļa Maturity profile (%) of central government debt	≤ 1 gadu/ year 7.9%	≤ 3 gadiem/ years 31.2%	≤ 1 gadu/ year ≤ 25%
Fiksētās procentu likmes minimālais īpatsvars valsts parāda portfelī Minimum share of fixed rate	95.6%	88.7%	≥ 60%
Procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados Maculay duration (years)	4.47	4.96	4.70 – 6.25***
Tīrā parāda valūtu kompozīcija Net debt currency composition	EUR 100.01%	EUR 100.44%	EUR 100% (+/- 5%)

* Apgrozībā esošo vērtspapīru apjoms, kas emitēti pēc Latvijas likumdošanas / Outstanding amount of securities issued under local legislation

** Ir pieļaujama atkāpe, veicot negatīvas neto emisijas kārtējā gada ietvaros, ja tā attiecīgajā apmērā tiek kompensēta, plānojot nākamā gada aizņemšanās apjomus iekšējā tirgū / A derogation may be made for negative net issuances within the current year provided that the relevant amount is compensated when planning domestic market borrowings for the following year

*** Sākot ar 2016. gada 31. oktobri, procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados stratēģijā noteikts robežās no 4,70 – 6,25 iepriekšējā 3,65– 5,15 koridora vietā/ As of 31 October 2016, the duration parameter (in years) set by the Strategy was changed from the previous 3.65–5.15 to a 4.70–6.25 corridor

Avots: Valsts kase Source: the Treasury

model was used to assess the conformity of the duration parameter (the weighted average fixed rate duration in years) and the fixed rate proportion parameter with the permissible limit set by the Strategy. The CaR calculation was based on interest rate simulations carried out using the Nelson-Siegel three-factor model. Based

on the result of the CaR calculation and additional assessment of the development trends of the financial market, as well as the expectations of the financial actors regarding the future dynamics of the financial market, a decision was made to change the permissible duration corridor of the Strategy by setting it for 4.70–6.25 years.

VALSTS AIZDEVUMI

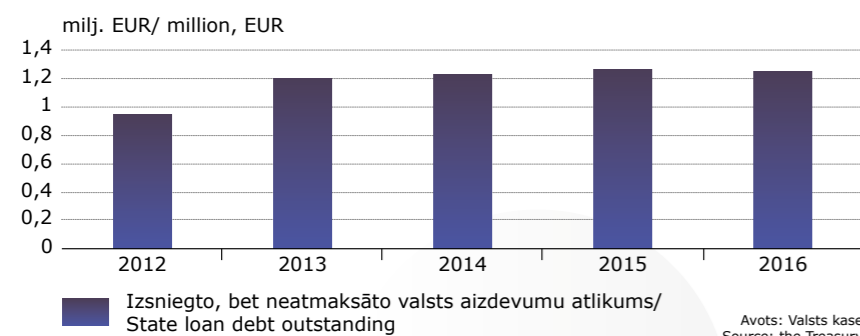
Mērķus, kuru īstenošanai var izsniegt valsts aizdevumus, kā arī valsts aizdevumu saņēmēju subjektu loku¹, nosaka Likums par budžetu un finanšu vadību.

Likumā „Par valsts budžetu 2016. gadam” valsts aizdevumu kopējais palielinājums tika noteikts 361,4 milj. EUR apmērā, t.sk. pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums 118,1 milj. EUR apmērā. Savukārt kopējais 2016. gadā pieļaujama izsniedzamo valsts aizdevumu apmērs ir 468,1 milj. EUR, kas ietver gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto valsts aizdevumu kopējo palielinājumu 361 milj. EUR ap-

¹ Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību valsts aizdevumus var saņemt pašvaldības, valsts speciālā budžeta izpildītāji, kapitālsabiedrības, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50%, un vairāku pašvaldību veidotas kapitālsabiedrības, kurās pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65%, kā arī tie zinātniskie institūti un augstskolas, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss, un ostu pārvaldes.

² Pursuant to the Law on Budget and Financial Management, state loans may be granted to local governments, special state budget discharge bodies, capital companies where the state or local government share of the fixed capital, separately or combined, exceeds 50%, and to capital companies established by several local governments where the combined share of the fixed capital owned by local governments exceeds 65%, as well as to scientific institutes and higher education establishments which have been granted the status of a derived public person, and port authorities.

Izsniegto, bet neatmaksāto valsts aizdevumu atlikums
State loan debt outstanding

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

STATE LOANS

The Law on Budget and Financial Management defines the objectives for the implementation of which state loans can be granted, as well as the entities¹ that are entitled to apply for state loans.

The Law on the State Budget for 2016 set the total increase of state loans (net lending) at EUR 361.4 million, with the total increase in state loans to local governments reaching EUR 118.1 million. The total permissible amount of state loans to be granted in 2016 is set at EUR 468.1 million, including the total increase of EUR 361 million in state

mērā un iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu paredzētās atmaksas 2016. gadā 106,7 milj. EUR apmērā.

2016. gada vislielākais valsts aizdevumu apjoms 118,9 milj. EUR apmērā ir izsniegts pašvaldībām (66% no kopējā 2016. gadā izsniegto valsts aizdevumu apjoma).

Valsts aizdevumi 9,4 milj. EUR apmērā (5% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma) izsniegti valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem, t.i., VAS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum” valsts atbalsta programmu īstenošanai.

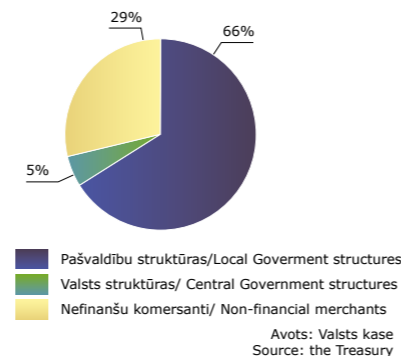
Valsts aizdevumi 51,6 milj. EUR ap-

mērā jeb 29% no kopsummas ir izsniegti nefinanšu komersantiem, t.i.,:

- 1,6 milj. EUR apmērā kapitālsabiedrībām, kuru kapitāldaļu turētājs 100% apmērā ir pašvaldība, ES līdzfinansēto projektu īstenošanai ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmu rekonstrukcijai;
- 50,0 milj. EUR – AS “Air Baltic Corporation” gaisa flotes finansēšanai.

2016. gadā pašvaldības finanšu resursus aizdevuma veidā 100% apmērā ir piesaistījušas no Valsts kases, kas norāda uz to, ka Valsts kase nodrošina finansiāli izdevīgus nosacījumus un sniedz kvalitatīvu pakalpojumu.

2016.gadā izsniegto valsts aizdevumu saņēmēji
Recipients of state budget loans granted in 2016

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

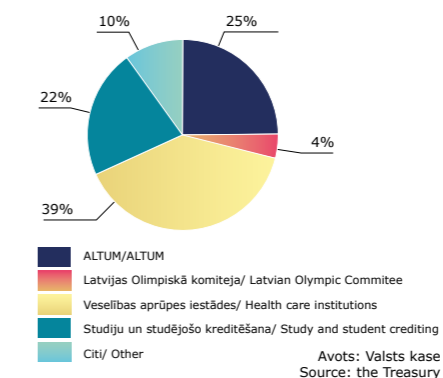
State loans in the amount of EUR 51.6 million or 29% of their total volume were granted to non-financial economic operators, i.e.:

- EUR 1.6 million to capital companies 100% owned by a local government for the implementation of EU co-financed projects for the reconstruction of water supply and heating systems;
- and EUR 50.0 million to Air Baltic Corporation for the financing of its fleet.

In 2016, 100% of financial resources raised by local governments in the

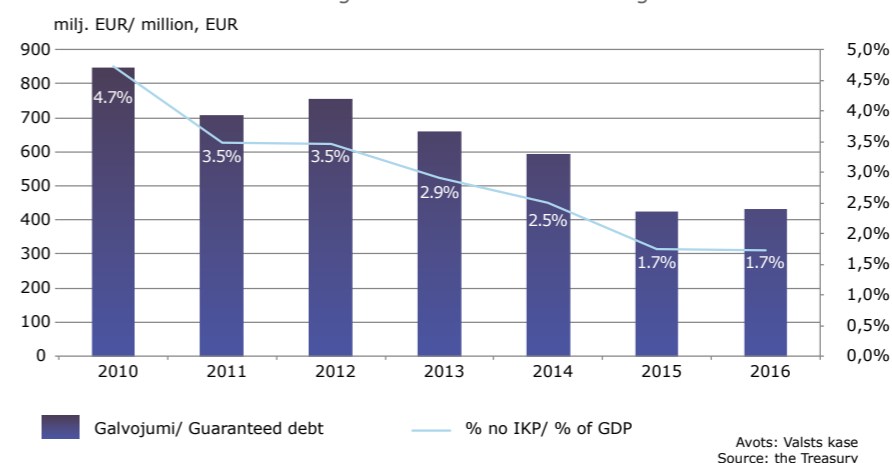
Kopējais valsts aizdevumu portfeļa aizdevumu atlikums 2016. gada 31.decembrī bija 1 256 milj. EUR, kas, salīdzinot ar 2015. gada 31.decembri, ir samazinājies par 13,6 milj. EUR.

Valsts galvoto aizdevumu sadalījums pēc aizņēmējiem
State guaranteed loans by borrower

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

Valsts galvoto aizdevumu atlikums
State guaranteed debt outstanding

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

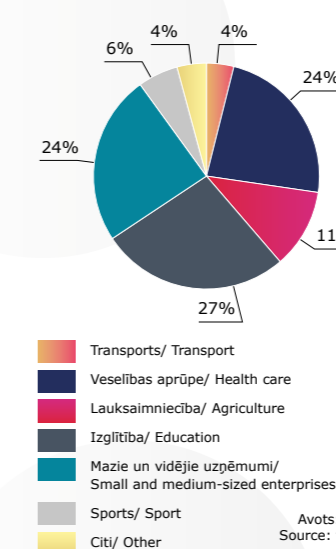
form of loans came from the Treasury, which is an indication that the Treasury provides financially favourable conditions and quality service.

As at 31 December 2016, the overall outstanding balance of the state loan portfolio was EUR 1,256 million, which is a decrease by EUR 13.6 million compared to 31 December 2015.

STATE GUARANTEES

The Law on the State Budget for 2016 provides that the Minister of Finance is authorised to issue on behalf of the government state guarantees in the amount of EUR 35.9 million for loan guarantees for students and study programmes. In 2016, state guarantees for study programme and student loan commitments were issued in the amount of EUR 8.2 million.

Valsts galvoto aizdevumu sadalījums pa nozarēm 2016. gada beigās
State guaranteed loans by industry at the end of 2016

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

VALSTS GALVOJUMI

Likumā “Par valsts budžetu 2016. gadam” noteikts, ka finanšu ministrs valsts vārdā var sniegt galvojumus par studējošo un studiju kredīvēšanu 35,9 milj. EUR apmērā. 2016.gadā izsniegts valsts galvojums par studiju un studējošo saistībām par kopējo summu 8,2 milj. EUR.

Kopējais valsts galvoto aizdevumu atlikums 2016. gada beigās ir 432,9 milj. EUR, kas ir par 6,6 milj. EUR vairāk nekā 2015. gada beigās. Valsts galvojuma īpatsvars pret valsts iekšzemes kopproduktu ir 1,7%.

Visus izsniegtos valsts galvojumus var strukturēt vairākās lielās grupās pēc to saņēmējiem. Pēc atlikuma uz 2016. gada 31.decembri lielākie valsts galvojuma saņēmēji ir veselības aprūpes iestādes. Savukārt atlikušo parāda portfeļa būtiskāko daļu veido galvojums VAS „Latvijas Attīstība, finanšu institūcija Altum” valsts atbalsta programmu īstenošanai un studiju un studējošo kredītu ņēmējiem.

Savukārt nozaru griezumā lielākā valsts atbalsta intensitāte ir izglītībai, kurai seko veselības aprūpes nozare un mazo un vidējo uzņēmumu kredīvēšana.

At the end of 2016, the total amount of state guaranteed debt outstanding was EUR 432.9 million, which is EUR 6.6 million more compared to the end of 2015. State guarantees as a proportion of gross domestic product constituted 1.7%.

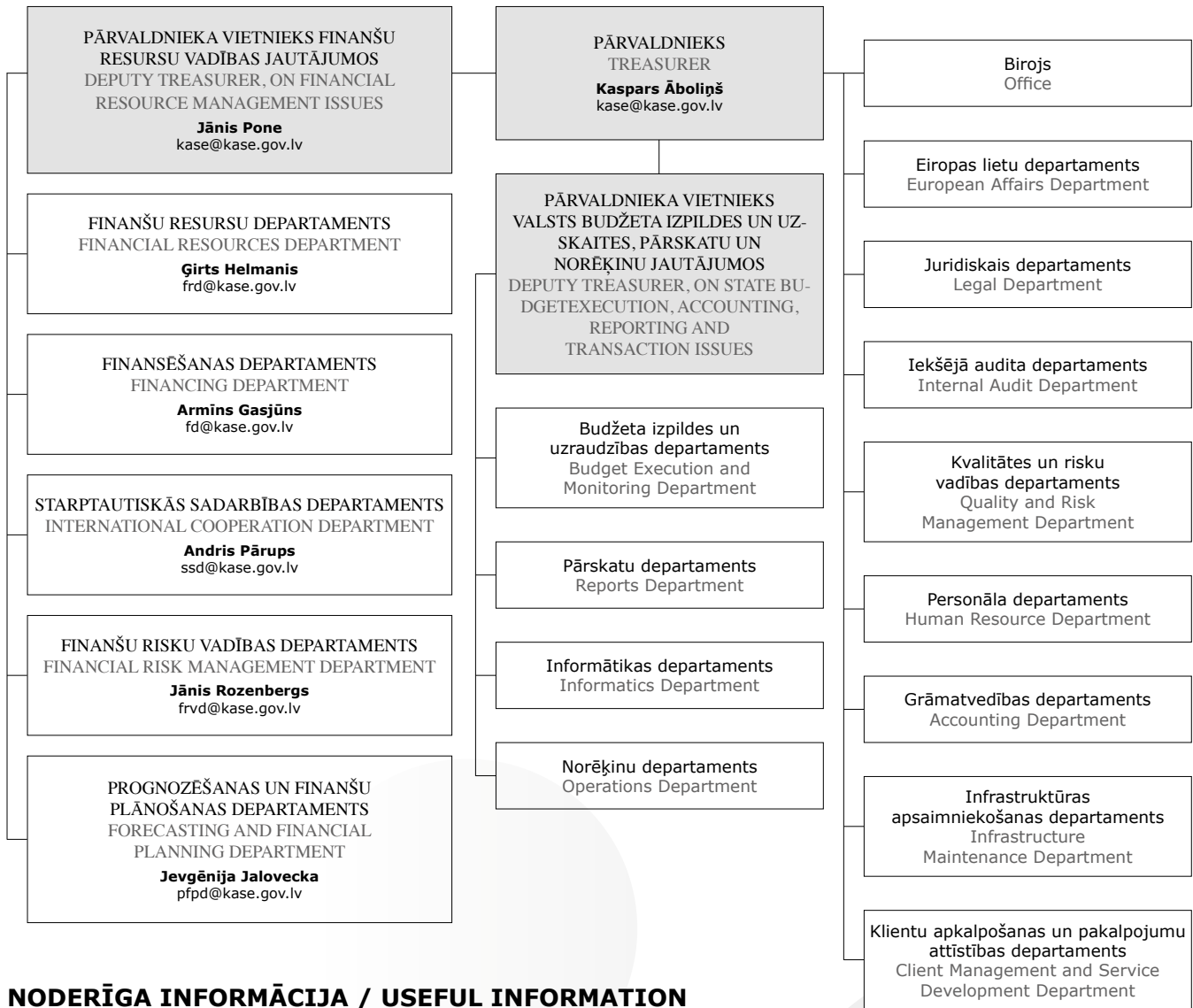
By recipient, all the state guarantees issued can be classified into several major groups. By the balance at 31 December 2016, the largest recipients of state guarantees are health care institutions, while the most significant remaining part of the debt portfolio is constituted by the guarantee to “Altum” for the implementation of state aid programmes, and to borrowers under study and student loan programmes.

By sector, the highest state aid intensity is for education, followed by the health care sector, and loans to small and medium-sized enterprises.

KONTAKTI

CONTACTS

NODERĪGA INFORMĀCIJA / USEFUL INFORMATION

- **Valsts kase**
(valsts parāda vadība, izsoļu rezultāti, kredītreitinga ziņojumi, pārskati)
The Treasury
(debt management reports, auction results, credit rating reports, other reports)
www.kase.gov.lv
- **Valsts kases informācija investoriem**
Investor information
<http://www.kase.gov.lv/l/investor-information/>
- **Finanšu ministrija**
(detalizēta informācija par Latvijas budžetu)
Ministry of Finance
(detailed information about the Latvian budget)
www.fm.gov.lv
- **Centrālā Statistikas pārvalde**
Central Statistical Bureau
www.csb.lv
- **Latvijas Banka**
Bank of Latvia
www.bank.lv
- **Makroekonomiskais apskats**
Macroeconomic review
www.makroekonomika.lv
- **Eurostat**
Eurostat
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
- **Nodarbinātības valsts aģentūra**
Employment State Agency
www.nva.gov.lv